E. DE AMICIS

Kverko kaj Floro

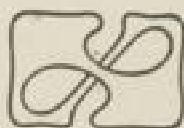
kun la permeso de l'aŭtoro tradukita de

S-ino Rosa JUNCK

SEKVATA DE

INTERNACIAĴOJ

PARIS
PRESEJO DE LA PRESA ESPERANTISTA SOCIETO
33, RUE LACÉPÈDE, 33
—
1906

KVERKO KAJ FLORO

OESTERR. NATIONALBIBLIOTHEK
WIEN

KVERKO KAJ FLORO

La tuta fremdularo de la Hotelo Giomein ekĝojis, kiam gvidisto de Valtournanche, reveninte de Zermatt, alportis la novaĵon : ke estis venonta en la tago sekvanta, trapasante sen gvidanto la monton Ĉervino, la alpisto Körner de Triesto.

La plimulto el ili neniam estis lin vidinta, sed ĉiuj sciis kiu li estas. De tempo pli longa ol dek jaroj oni konis lin en ĉiuj alpstacioj de Italujo kaj Svisujo, ĉar li estis foririnta de ĉiu por ia granda supreniro, aŭ venis malsupren de monto venkita. Tio kion multaj personoj sciis kaj rakontis pri li kun ia specialaĵo elpensita : ke li estas solulo malgaja, kiu riskadas sian vivon sur Alpoj por forgesi grandan malfeliĉon familian, (por serĉi la morton, diris kelkaj), ke li agoniis dum longaj horoj en fundo de abismo ĉe glaciejo de Mont-Blanc, el kie oni eltiris lin duone senvivan, ke li mem savis el fendo de Monto-Roza, per heroaĵo de kuraĝo kaj konstanteco amikon malsupren falintan — tio grandigis en ĉiuj la deziron koni kaj revidi lin. Vespere, ĉe la tri grandaj tabloj en la manĝoĉambro oni ne parolis pri alio ol pri li.

Sciiĝante, ke li estis forironta de Svisa Hotelo « Lago Nigra » je la unua post noktomezo por fari

la iradon supren kaj malsupren per unu fojo, kaj konante lian mirindan lertecon kaj forton de daŭrigo, oni antaŭvidis ke li estos venonta al Giomein ĉirkaŭ la kuŝiĝo de l'suno. Kaj ĉiuj antaŭĝuis la plezuron havotan dum la sekvanta tago, observi per lorno lian aperon sur la supro de l'monto, akompani lin dum la malsupreniro kaj fine vidi lin de proksime enirantan triumfe en la hotelon.

*

Sed la matenon sekvantan oni havis elreviĝon. La ĉielo estis kovrita, monto Ĉervino enkapuĉata, la tuta belega amfiteatro de blankaj piramidoj, de nigraj ŝtonegoj, de grandegaj glaciaj ŝtuparoj kovrita per griza vualo, tra kiu ĉio aperis en formoj neprecizaj kaj malgajaj de revo. Körner aŭ ne estis foririnta aŭ kredeble estis haltinta en la dometo Ĉervina; ĉiuokaze li estos videbla nur en la lasta parto de l'malsupreniro.

Neniu, en la momento, parolis plu pri li, kaj ĉe tagmezmanĝo la ĉefa temo de babilado estis stranga sinjorino, alveninta antaŭ ne longe, sola, rajdante sur mulo.

Oni ĵus trinkis la kafon kiam kelnero diris la sciigon : — Körner alvenas.

Komunikaĵo pri la alveno de regnestro ne estus doninta al la okdek manĝantoj pli fortan skuon. Unue la virinoj, poste la viroj kuris for de hotelo, Ĉervinaflanken, poste ili kuniĝis duonronde, ĉiuj turnitaj al la monto, fervore serĉante per okuloj, sur ĝiaj lastaj verdaj finiĝoj, la gaston atendatan.

Oni lin ne vidis plu. Li estis malsupren irinta en la valegon de la rivero. Sed post malmulte da minutoj li aperis kiel malgranda nigra kolono sur herboriĉa altaĵo, sola. Tio estas la momento, en kiu Alpisto revenanta de entrepreno kuraĝplena aperas al ĉiuj pli

admirinda per efekto de l'komparo, kiun oni faras inte la mizera malgrandeco de lia persono, ankoraŭ malproksima, kun la terura grandegeco de la monto suprestaranta. Kaj tiu estis sola, kaj li venkis monton Ĉervino dum vetero malhela, farinte en dekdu horoj la vojiron danĝerplenan, kiun la plej fortaj turistoj povis efektivigi nur post dudek horoj. Li venis antaŭen kvazaŭ ĉirkaŭita de aŭreolo de miraklo, simila al unu el tiuj batalantoj de l'fabeloj, kiu, sola, detruas armeon kaj almilitas regnon.

Iom post iom, dum li proksimiĝis kaj grandiĝis, la aroj de scivoluloj malfortigis la voĉon, akrigis la rigardon, malvastigis la spacon, kiun li trairos. Kiam li estis tiel proksime ke oni povis distingi ankaŭ la vizaĝon, ĉiuj silentiĝis mirigitaj. Li estis koloso de beleco sovaĝa, sed kun formoj, en herkulesa muskolaro, elegantaj, bone desegnitaj per liaj vestaĵoj de Alpturisto, kvankam ili estis simplegaj kaj malbonigitaj; la vizaĝo brunigita de la suno kaj de l'ventoj; sub eskteraĵo de severa matureco ĉe li brilegis la juneco de sango kaj animo kuraĝa. Kiom la formo de homo povas doni la imagon de monto, li ĝin donis. Kaj lia bela nigra vizaĝo, kun trajtoj de antikva Romano, havis en tiu momento, kaŭze granda laceco esprimon maldolĉan, preskaŭ malhelan en tia grado ke iu ekkriis : « Kia bela bandito ! » — kaj alia : — « Li ŝajnas naskita en la internaĵo de Ĉervino ! » kaj vidante rigardojn, kiujn li elĵetis kvazaŭ lampojn sub dikaj brovoj kuntirataj, ĉiuj pensis ke li estis ĉagrenita pri la scivoleco lin observanta.

Sed kiam, alveninte al la ŝtupareto kondukanta de herbejo je l'platajo de la hotelo, li haltis iom por formeti la sakon de sia dorso, kaj ĉirkaŭrigardis la homojn kvazaŭ serĉante amikon, tio estis por ĉiuj nova mirigo. En tiu trankvila rigardo, montranta nenian

ombron de fiereco aŭ memŝato, kvazaŭ la personoj estus tie por rigardi la monton, ne lin, brilis esprimo de granda boneco, vualita de malgajeco, kaj tiu neatendita apero de animo modesta kaj afabla en tiu eksterajo de Alpa atleto, tuj vekis en ĉiuj vivan simpation kaj profundan respekton. Lia rigardo haltis sur unu persono. Li estis vidinta aparte ne vizaĝon, sed du okulojn, kiuj restigis la liajn. Ne ekzistas iu kiu ne vidis kelkafoje nur du okulojn, ne permesantajn al li, por la momento vidi alion en la persono, fikse rigardanta en lia vizaĝo, same se ili estus brilantaj en korpo nevidebla kaj antaŭdirus al li ion novan en la vivo, simile al du lumaj vortoj skribitaj en la aero, kiuj donus al li misteran sciigon en lingvo nekonata, havanta eĥon konfuzan en lia animo. Tio estis du okuloj grandaj kaj malgajaj de malsana knabino, mirigita de io nekutima, kio forprenus el ŝi la senton de l'sufero. Li rigardis ilin, ili forkuris. Irinte malsupren de la ŝtupareto kaj pasinte tra du vicoj da homoj lin preskaŭ tuŝantaj, li eniris en la hotelon kaj malaperis.

*

Oni pensis ke li foriros, li restis. Sed li ne respondis al esperoj de la scivola elegantaro. Oni atendis de li mirindajn rakontojn pri aventuroj alpaj; li ne parolis unu vorton pri tio. Li ne evitis la kompanion sed parolis malmulte, manĝis aparte, restadis sola kiel eble plej multe. Alian, kiu estus kondukinta tiamaniere, oni intence ŝajnigus ne atenti, agante kun li kiel kun komediisto aŭ sovaĝa besto.

Sed estis tiom da nobleco sur lia bronzkolora frunto, antaŭtempe riĉa je grizaj haroj, vidiĝis tiel sincera lia malgajeco, respondis tiel afable lia rigardo al ĉiu saluto aŭ vorto ĝentila, kaj lia persono potenca, pli alta je preskaŭ unu kapo super ĉiuj, havis manie-

ron tiel belegan por sin turni aŭ kliniĝi kiel granda arbo fleksita de l'vento, al la personoj kiujn li renkontis en koridoroj aŭ sur la ŝtuparoj, ke ĉiutage kreskis ĉirkaŭ li, anstataŭ malpliiĝi, la unua sento de simpatio kaj admiro, kiun li estis elvokinta. Sed li ne montris ke li tion ekvidas ; ĉe la tablo ŝajne li neniun rigardis. Tamen, li vidis iun. Momento post momento, fiksinte la rigardon antaŭ si li vidis al alia flanko de la ĉambrego trans branĉoj de araŭkario staranta sur la tablo de l'mezo, la du okulojn grandajn kaj malgajajn, kiuj trafis lin ĉe lia alveno ; sed ne plu kiel li vidis ilin tiam, kvazaŭ brilantaj en la aero, kiel okuloj de spirito ; li vidis ilin brilegi, sin vuali, rebrilegi, pensi kaj revi en vizaĝo delikata kaj blanka, de blankeco, kiu ŝajnis neĝa komparata kun la haroj korvonigraj, kronantaj ĝin, kaj du ruĝaj floretoj sur la supra parto de maldikaj vangoj, kvazaŭ du postsignoj de fajraj kisoj. Kaj ĉiun fojon rigardinte trans la branĉoj de la kreskaĵoj, li renkontis tiujn okulojn, kaj ĉiun fojon li vidis ilin forkuri, kaj post momento sin refiksi sur liajn, reforflugi kiel du flametoj ĉiam rebrulantaj kaj estingiĝantaj denove ; kaj tiuj du bluaj flametoj estis la sola afero viva kaj juna en tiu vizaĝo, ĉe kiu la juneco aperis kiel tra la masko de matureco laca kaj pensema.

*

Dudek unu jaroj, kaj plu nenia espero ; ĉar ne lasta espero en la efiko de tiu aero pura ŝin kondukis tien supren ; sed la deziro revivi ankoraŭ unu fojon inter tiuj altegaj montoj, sur kiuj ŝi, junulino fortega kaj sana, supreniris multe da fojoj kune kun la patro, varma Alpamanto, kaj de kio restis en ŝia animo, kun mil lumaj memorajoj pasia amo kaj profunda bedaŭro. Nenia espero nun ; tion diris ankaŭ la vizaĝo de l'maljunulo sidanta je ŝia flanko, antikva magistrato havinta

nomon en la Alpturistaro de lia tempo; unu el tiuj vizaĝoj estingitaj kaj plena je rezignacio, en kiu la antaŭsento de neevitebla malfeliĉego ŝajnis pli memoro de granda doloro ol doloro estanta. Sed ankoraŭ ne estis rezignacio en ŝi. Fleksiĝis sub la maldolĉa mano de l'sorto la kolo delikata kaj sensanga; kurbiĝis la persono alta kaj senfortigita, kiu estis antaŭe bela kaj konservis nun kvazaŭ graciecon aeran en sia vestajo blanka, al kiu nur ŝajnis esti restintaj postsignoj de ĉarmoj malaperintaj: sed en la animo bruadis ankoraŭ la vivdeziro, lasta flamo de la juneco senespera, la ribelanta forto de amo sen objekto, senkonscia kaj varmega, kiu ne volis morti. Kiel al sonĝo, al io ridetis ankoraŭ, de tempo al tempo, ŝiaj grandaj okuloj, kiuj kutime aŭ haltis en la spaco kvazaŭ sen rigardo, kun esprimo de laceco senfina, kiel por ne releviĝi plu. Kaj tiu imago nedifinita, al kiu ĝis nun ŝi ridetis, jen nun, neatendite ĝi ekprenis formon. Al ŝi, de kiu malaperis la fortoj kaj por kiu la tempo de l'vivo estis mezurita, li aperis kiel la personiĝo de l'forteco, de l'vivo. Li havis por ŝi la ĉarmon ensorĉantan de Reĝo de tiu mondo de Alpoj, mondo, kiun ŝi varmege amis, ankoraŭ ĝin dezirante, sed kiu estis al ŝi por ĉiam fermita; li estis por ŝi la imago de tiu beleco sola kaj terura, plena je malgajeco kaj misteroj, kiu prenis ŝian animon de junulino, kies rememoro estis ankoraŭ la plej dolĉa konsolo de ŝia juneco sen morgaŭa tago. Li estis malgaja, kuraĝa, grandanima, kaj en tiu dua aĝo, kiu konservas ankoraŭ la brilecon de la unua kaj havas jam la seriozecon de la dua, kiel montoj enigitaj en ombron, kies supro ankoraŭ estas orata per la lumo de la kuŝiĝanta suno, pli bela, kaj pli varma ol tiu de l'matenruĝo. Ŝi sentis por li amemon kaj respektegon de filino, kiu klinus ŝian kapon sur lian bruston kun iluzio konfidi ĝin al protekto kvazaŭ superhoma; kun

tio kreskadis en ŝia koro sento pli flama; tiom pli brulanta ke ĝi estis senespera, kaj ŝia koro per ĝi sin malfermis al nova ekzisto kaj pli dolore sentis en la sama tempo la finiĝon de l'vivo. Kaj tiu sento sin esprimadis per deziro ĉiam reviviĝanta en ŝia animo: supreniri kun li sur la pinton de la monto Ĉervino, en kia ajn maniero, tirata kiel senviva korpo, portata de li aŭ de aliaj; morti tie supre kun la frunto sur lia brusto kaj esti enterigita, en unu kavon de tiuj ŝtonegoj, atendante lin supren — venontan ĉiujare por alporti al ŝi florojn. Kiam ŝi lin rigardis tion pensante, ĉio, kio en ŝi restis viva, ĉiuj revoj kaj la bedaŭro pri ŝia juneco, ŝia tuta boneco kaj malfeliĉo, la tuta malespero de ŝia animo vidiĝis en ŝiaj okuloj.

Li komprenis kaj kompatis, evitis ŝian rigardon, atentis por ne alproksimiĝi al babiladoj, kie ŝi ĉeestis kune kun la patro, nek renkonti ŝin fronte. Kaj ŝi ankaŭ, ekster la manĝoĉambro evitis lin; tamen ne per arigardo, ĉar eĉ se ŝi ne volus, ŝi ne povus ne vidi lin ĉiumomente. Kvazaŭ turo li superstaris aliajn kiel homo de raso supera kaj lia vizaĝo brunigita de l'ventoj, sur kiu pasis rideto nur kiel lampo nokta sur ŝtonego, tiom diferencis de la vizaĝoj blankaj kaj gajaj de liaj najbaroj, ke li ĉiam ŝajnis esti sola kaj malproksima de ĉiuj per la penso. De la placeto de l'Hotelo ŝi vidis lin en soleco sur la granda teraso desegniĝi sur la glaciejo de Monto Tabel kvazaŭ kolosa bronzostatuo; ŝi tremante lin vidis supreniri sur la neĝoj, kiel punkto nigra, marŝi sur la pintoj de « Grandaj Murajoj » kun rapideco, kiu malsupre tremegis ankaŭ la gvidistojn: kaj eĉ kiam ŝi ne vidis lin, per la raportoj de personoj, per la scivoleco de novaj alvenantoj lin serĉantaj konstante, lia figuro estis portata al ŝi kiel formo resendita de cent speguloj. Ankaŭ al li, ne amo, sed kompato revokis cent fojojn en

la animo l'eksterajon, kiun li volonte estus forpelinta de sia penso. La subitaj blovoj de forta aero venanta kelkafoje de Ĉervino, kiel spiro de grandega brusto igis lin pensi pri la mizera bloveto de vivo movanta tiun malfortegan bruston, rompitan de mortiga tuso. La steloj, brilantaj laŭlonge de l'suprajo de montoj, kiuj ŝajnas fajroj ekbrulitaj sur la ŝtonegoj, kaj post momento kaŝantaj sin — prezentis al li imagon de tiuj grandaj, flamantaj okuloj, estingiĝontaj baldaŭ. Belaj virinoj, fortaj kaj florantaj, revenante de matenaj ekskursoj, turnis lian penson, kun sento de amemo dolora, al tiuj mizeraj brakoj montrantaj la oston kiel trans vualo diafana. Inter siaj pensoj la plej malproksimaj de tiu loko kaj de tiuj homoj li vidis pasi subite, kiel nubo renversita per vento, malpezan, blankan, kvazaŭ malplenan veston, sub kiu batis koro por li, kaj profunda kompato premegis lian bruston kiel por filino retrovita post multe da jaroj kaj reperdota ankoraŭ. Li havis subite, dum kelkaj momentoj, ne vidante ŝin, la impreson de ŝia rigardo, kvazaŭ kareson de mano lin ektuŝanta; kelkafoje li aŭdis la sonon de ŝia tuso, kaj tio estis iluzio; li preskaŭ sentis malgajecon etenditan en la aero, kiel eĥo de voĉo, ĉiam al li diranta adiaŭ. Kelkafoje, fronte al monto Ĉervino, serĉante per la okuloj sur ŝtonegoj de « Tête du Lion » krucon plantitan ĉe loko kie mortis maljuna gvidisto Carrel, li imagis ke ŝi jam estas mortinta kaj entombigita sub tiu kruco. Tie dormis la mizera « blanka » knabino (kiel li nomis ŝin en sia koro); knabineto nekonata, ĉar li ne sciis pri ŝi alion ol la nomon : « Silvia », aŭdinte ian tagon ŝian patron vokantan ŝin; malgaja vizaĝo vidiĝinta rapide, direktinta al li rideton kaj sopiron ; mortintino, kiu lin estis amanta.

*

Ian matenon, sub klareco brilanta, aro da sinjorinoj kaj fraŭlinoj kun vualoj sur la kapo, kaj ŝuoj kun najloj, la sinjoroj kaj knaboj kun alpaj bastonoj ĉe pugno kaj grandaj lornoj kolume, sin movadis sur la placeto de l'Hotelo ĉirkaŭ aro da muloj kun ruĝaj seloj kaj portistoj kun ĉapeloj ornamitaj per floroj, ŝarĝitaj de ŝnuroj kaj sakoj, farante bruegon de kriado kaj ridado kiu superis la voĉon de la torento. Ili estis forirontaj por ekskurso al glaciejo de Tedulo, preparita jam de kelkaj tagoj. La fraŭlino « blanka » kies fortoj ne sufiĉus por la duono de l'vojiro, ne akceptis la inviton. Ŝi tiam estis en la legoĉambro, sola, sidanta sur la apogseĝo, kiun ĉiam oni lasis por ŝi, kun libro en mano, sed ne legante ; kaj aŭskultante tiun festan kriadon ŝi sentis malplezuron, kiun ŝi ne havis rifuzante la inviton, maldolĉan bedaŭron, kiel knabineto nezorgita, kun dolora tento leviĝi, kuri al la societo kaj foriri ankaŭ ŝi, farante fortegan penadon, eĉ se ŝi devus fali en la vojiro kaj esti reportata hejmen kvazaŭ senviva. Grupo da geknabetoj brilantaj per sano kaj gajeco ensaltis salonon por ŝin saluti. Ŝi dankis venkinte la emocion kaj diris al ili kun malgaja rideto : « Amuzu vin ! amuzu vin ! Ĝis la revido hodiaŭ vespere, infanoj ! » Ili forflugis. Voĉo kriis : « Foriro ! » La Societo ekmoviĝis salutante kun bruo amikojn starantajn ĉe la fenestroj kaj unu minuton poste fariĝis granda silento, kvazaŭ neniu estus restinta en la Hotelo.

Tial, ondo da timego eniris en ŝian animon, ŝi faligis teren la libron, kovris sian vizaĝon per siaj manoj, kaj restis en tiu teniĝo senespera, sufokita per konvulsio de plorego, ne povante plori, dezirante morti.

Eksonis paŝo en la koridoro. Ŝi pensis ke ĝi estas paŝo de kelnero ; ŝi tuj retrankviliĝis, reprenis la libron, metis ĝin malfermitan sur siajn genuojn, kaj por kaŝi

pli bone sian emocion, ŝi faligis la kapon sur la apogilon kaj sajnis dormeti. La paŝo alproksimiĝis, haltis momenton ĉe la pordo, poste venis antaŭen, pli malrapida kaj pli senpeza, kaj haltis ree. — Ŝi ne kuraĝis malfermi siajn okulojn, timante malkaŝi verŝajnecon, sed ŝia koro bategis. Ŝi aŭdis la paŝon malproksimiĝi. Ŝi do rigardis kaj eksentis konfuzecon. La foriranto sur la pinto de piedoj kaj kun kapo mallevita estis... *li*. — Malaltigante la okulojn, malkvieta, ŝi vidis sur la malfermita libro unu alpan rozon. Ho! li estis antaŭvidinta ĉion, kaj ŝin serĉinta, portante al ŝi en formo de rozo larmon de kompato kaj vorton de konsolo. Ŝi retenis ekkrion de ĝojo, kiu eliris sufokite de tusatako, ridetis, premis la buŝon sur la floro, spirante malfacile kaj tusante; kaj la larmoj eksaltis poste nehaltigeblaj, varmegaj, tre dolĉaj, kvazaŭ la morto mordetanta ŝian bruston, forkurus, renversita, de tiu ondego, kaj ŝiaj blankaj lipoj suĉus el la rozo forton kaj esperon de juneco. Ŝi denove rigardis la floron, ridetante tra larmoj, sed ne vidis la sangon, kiun ŝia kiso estis lasinta sur ĝi.

•

Tiel la pasio ekbruligis en ŝi kiel flamo konsumanta samtempe l'animon revivigitan kaj la korpon detruitan. Ĝi estis la ĝojo sekreta pri trezoro akirita, adorado muta de kredanto al la Sanktulo, kiu faris por li miraklon.

Ĝi estis serĉado humila kaj senĉesa, des pli viva, ĉar multafoje sensukcesa, de lia rigardo, kiu ŝin rekompencis en unu momento por tuta tago de atendado; ĝi estis ruzoj de forkuro, kiam la tuso ŝin atakis, por lin ne malgajigi, kaj samtempe kontenteco en la penso, ke aŭdante ŝin, li pli forte sentus kompaton; ĝi estis ankaŭ dolĉeca la ĵaluzo, kiun ŝi sentis vidante lin kelka-

foje parolantan kun belaj virinoj, serĉantaj lin, kvazaŭ tiu jaluzeco estus en ŝia konscienco, certigo kaj pruvo de ia rajto; kaj senfina dankeco vidante ke li evitadis tiujn societojn por ne malgajigi ŝin.

Ĝi estis ankaŭ ĝojo erari per imago, revi — ŝi sciis ke estis nur revo — miraklon de la naturo, kiu povus savi ŝin, tiam respondo de amo, kaj estonteco dia, feliĉa, kiun ŝi sciis neebla.

Ĝi estis ebrieco de ĉiu momento karesi per siaj okuloj la fierajn montopintojn, kiun estis premanta *lia* piedo, enspiri l'aeron kiu larĝigis *lian* fortegan kaj noblan bruston, esti kisata de la suno, kiu brunigis *lian* fieran vizaĝon, skuata de l'vento, kiu malordigis la grizajn harojn sur la bela kaj maltimema frunto de l'heroo de montoj. Kaj inter ĉiuj tiuj ĉi ĝojoj kreskadis malkuraĝo en ŝia koro ĉe la penso pri la proksima tago de ŝia propra kaj de lia foriro; ĉiutage fortiĝis la dolora kontrasto inter varmega deziro alproksimiĝi kaj paroli al li, inter la tento kontentigi ĉi tiun deziron per ago kuraĝa kaj stranga, kaj inter timo nevenkebla, kielteruro kiu prenis ŝin volontan efektivigi tion, kaj sentigis al ŝi kun certeco absoluta ke ŝi neniam ĝin efektivigos. Kaj per tiuj pensoj amemaj kaj malgajaj ŝi revenadis ĉiam pli ofte kaj kun profunda dolĉeco, kiel rifuĝo dia al la unua imago: esti portata de li sur la pinton de granda monto, kaj tie morti sentante la baton de lia koro, aŭdante la sonon de lia voĉo, esti enterigita tie supre, for de l'mondo, atendante lin revenontan supren ĉiujare por meti alpan rozon sur ŝian tombon, kovritan de neĝo, kisantan ĉiun tagon per la unua kaj la lasta radio de la suno.

•

Alvenis la lasta vespero, kvazaŭ neatendite kaj perfidante. Li estis forironta noktomeze por la grim-

pado sur la « Dent d'Hérens », de kie li malsupren iros al Valpellina, ne revenonta plu al Giomein; ŝi tion sciis. Kaj li sciis ke la « knabineto blanka » forveturos la sekvontan matenon. Kien ajn ironta, ŝi iros renkonti aŭtunon, vintron, atendantan ŝin sur la ebenajo, egale malamikon ŝin mortigontan en embusko.

Tiun vesperon venis la muzikistoj de unu bataliono de Alpaj soldatoj, militirantaj de du tagoj ĉe la piedo de Giomein, por sonigi la revenan marŝon sur la placeto de l'Hotelo, kie la militistaro estis vespermanĝinta ; kaj ili aŭdigis post paŭzoj, gajajn melodiojn de popularaj kantoj, meze de amaso da gesinjoroj, soldatoj, gvidistoj kaj knaboj, starantaj en grupoj aŭ promenantaj, sub ĉielo klarega, en kiu skulptis sin precize mil nigraj pintoj de la montaro Ĉervino, kronata per steloj. Ĉiuj servistoj estis ekstere ; en la domo plu neniu estis. Ŝi staris kune kun la patro ĉe angulo de l'placeto, apogante sin sur koloneton de balustrado, kaj de tie, kun kreskanta timo, ŝi estis serĉanta lin per la okuloj, inter la homoj, ĉe la fenestroj, malsupre sur la deklivo, por sendi al li lastan saluton de ŝia amo kaj malespero. Sed li ne estis tie. La fenestro de lia ĉambro restis fermita kaj malluma. Eble li ne volis plu sin montri. Ŝi kredis tion. Li jam estis kiel foririnta por ŝi, jam malproksime, perdita por ĉiam. Subite tiu penso prenis en ŝia imago kaj sento la formon de fantomo kun korpo, kiu per unu mano mallarĝigis ŝian kolon por sufoki ŝin kaj per alia premis ŝian bruston por rompi al ŝi la koron. Ŝi liberiĝis per skuo, sentis la necesecon forkuri, iri por enŝlosi sin en ĉambro kiel en tombo ; ŝi diris al sia patro : « Mi iras serĉi ŝalon » — pasinte rapide tra l'amaso, kaj kun la tuta forto restanta en ŝi, kuris supren per la ŝtuparo.

*

La ŝtuparoj kaj koridoroj estis dezertaj, la domo ŝajnis forlasita. Ŝi supreniris sur la duan etaĝon, haltis momenton sur la platajo por repreni spiron, kaj kuris en la koridoron maldekstran, lumigitan nur per unu lumo en la mezo. Sed post apenaŭ unu paŝo, ŝi haltis kiel paralizita.

La granda figuro de Körner estis venanta al ŝi, kvazaŭ tuŝante per la kapo la plafonon kaj per la kubutoj la murojn. Ŝi apenaŭ vidis brili liajn okulojn en lia nigra vizaĝo, kaj ne havis la forton por iri flanken; malaltiĝante la kapon, ŝi restis atendanta, tremante. Je unu paŝo de ŝi, li haltis kaj malkovris sian kapon. Ŝi aŭdis lian potencan kaj dolĉan voĉon :

« Fraŭlino, ĉu vi forveturos morgaŭ ? »

Ŝi ne komprenis tuj kaj respondis jese, per signo de kapo, post unu momento.

— Mi foriros tiun ĉi nokton. » —

Volinte respondi ke ŝi sciis tion, ŝi ne povis, kaj diris ĝin per signo, ne levante la frunton.

Li rekomencis per voĉo mallaŭta, malrapide, kun granda dolĉeco : — « Unu tagon, en malgajega tempo de mia vivo, sur monto « Dent du Requin », tre supre de la glacejo, kie mi kredis ke ne kreskus eĉ peceto da herbo, mi trovis malgrandan floron, unu solan . . . tiel delikatan kaj solan inter tiuj ŝtonegoj, ke ĝi ne ŝajnis eliranta el la tero, sed falinta de la ĉielo. Mi haltis por ĝin rigardi. Ĝi ŝajnis al mi la penso de amiko ; ĝi tuŝis min kiel saluto, rideto de animo nekonata. Mi daŭrigis la grimpadon ; sed neniam plu mi ĝin forgesis . . . — Kaj neniam mi ĝin forgesos. Dum la tuta vivo kaj tiel longe ĝis mi grimpados montojn, en ĉiuj lokoj plej altaj kaj plej dezertaj, mi serĉos per la penso tiun floron kaj ŝajnos al mi revidi ĝin kaj mi ĉiam pensos pri ĝi kun la emocio kaj

dankeco kiujn ĝi vekis en mia koro la unuan fojon, kiam mi ĝin ekvidis. » —

La junulino plektis siajn manojn.

— « Silvia! » — diris Körner.

Ŝi tute skuiĝis kvazaŭ li tuŝis ŝin.

Kun patra gesto li metis la manon sur ŝian kapon.

La fortoj forlasis ŝin, kaj ŝi falis surgenue.

Li relevis ŝin tuj per la brakoj kaj metis la lipojn sur ŝian frunton. Li do sentis tiun delikatan korpon reskuiĝi per movo subita kaj fortega . . . li vidis ŝian kapon renversiĝi, ŝiajn okulojn sin fiksi en liajn kun luma esprimo de peto peteganta kaj de amo deliranta. Ĝi estis la kiso de l'amo kiun ŝi petis, la unua kaj lasta kiun ŝi estis havonta, kiu beligos ŝian morton, kaj kiun ŝi kunportos en la teron kiel la solan floron havintan en ŝia mizera vivo.

— « Silvia » li ekkriis, « mia malfeliĉa knabino! » kaj mallevis la vizaĝon al ŝi.

Ŝiaj du mizere maldikaj brakoj ĉirkaŭprenis do lian herkulesan kolon kiel du brakoj el ŝtalo, kaj longa brulega kiso sufokis sur la buŝo de la mortantino, ploregon de malespera kaj dia ĝojo.

Li liberigis sin kaj diris: « Iru, knabineto! »

Ŝi forkuris.

Je noktmezo li foriris, malgaje al la monto; ŝi malsupren veturis, kun nova lumo en la okuloj, al la ebenaĵo, kie la vintro ŝin atendis simile al malamiko en embusko.

Li iris por serĉi forgeson — ŝi, por morti.

Por Kalabraj suferantoj verkis

Edmondo de Amicis.

Kun permeso de la glora Aŭtoro Itala tradukis

Rosa Junck. *(Bordighera).*

IL SOLE E LA LUCCIOLA

(Favola dal vero.)

(Omaggio a Edmondo de Amicis)

Maestosamente apparve nel Levante l'astro brillante e rischiarò man mano paesi, monti, mari, popoli, individui, felicità e miserie. Risplendette *sull' Oceano*, penetrò negli serragli di *Costantinopoli* e vi illuminò le sofferenze e la gelosia della schiavitù e della poligamia Passò alla *Spagna* e si fermò nel paese ridente facendo risaltare le macchie rosse; oscurato di tale vista fuggì nell' Inghilterra nebbiosa e visitò le spelonche delle classi diseredate. Ritornando gettò i più bei raggi sulla Vita Militare, ove coprì con luce rosea l'*Ordinanza* singhiozzante alla partenza dal suo offiziale, al quale fece brillare negli occhi lagrime di riconoscenza. Poi, voltandosi il Sole, salutò benevolmente il vecchio *Maestro* di campagna e aprì tuto il suo *Cuore* ai fanciulli, come se volesse dire: « Spero che ne sarete contenti e che vi farà del bene. » Cadde cun luce bellissima sulle manine giunte di un fanciullo in preghiera e poi sulle labbra della madre dicente: « Oh prega, preghiamo, siamo buoni per rivederci immortali, stringerci in un abbraccio che non si scioglierà mai più, mai più in eterno! » E avanti il Sole; sulla via luminosa dà un baccio al incredente moribondo e questi

stende la mano por cercare il Crocefisso; sorride *Sopra una Culla* — ed il padre disperato cade in ginocchio, supplicando: « Pietà Signore! » Ancora un raggio ed il genitore esclama: « Eterno Iddio, che il grande nome Tuo sia benedetto! Mio figlio è salvo, l'universo è mio! » Illuminato le profonde e salde radici di onestà in un cuore di giovinetta impazzita per amore, il Sole passa alle Palme del *Paradiso Ligure,* di là sale alle nevi del *Cervino* accompagna l'Alpinista Körner sui ghiacciai, lo riconduce in pianura; sorride alla « Frittura » di bambini in *Santa Margherita Ligure;* incomincia la caccia alle pagine chiare ed oscure della lingua, mettendo gentilmente in ombra del ridicolo ciò che non è Idioma bello, degno della più bella delle lingue e accende una bellissima fiamma vicino all' *Idioma Gentile.* E dappertutto specchia, riflette, scopre, penetra, scalda, arde, purifica a fondo. Al suo passaggio arrossiscono le Alpi di piacere, le palme lo salutano chinandosi come davanti ad un vincitore, le quercie si abbassano per baciare i fiori e questi esalano il più soave profumo.

Tutto ciò vedeva ed udiva un povero insetto nascosto sotto un cespuglio e guardava pieno di ammirazione dal suo nascondiglio solitario, attraverso il folto fogliame, non osando mostrarsi al Sole, temendo di veder rischiarata la sua propria semplicità. Ma ecco: il Sole scorse l'amore del povero vermetto, gli sorrise coprendosi la faccia raggiante con un velo soave, fine, amabile, cosi che i raggi fulgidi vi appervero attraverso meno penetranti, ma più benefici. Ed il povero insetto sentì un tal desiderio di essere vicino al Sole, il quale si chinava verso di lui, che per mezzo di

questa volontà suprema si alzò in sù, imparò a volare, s'avvicinò all' astro magnifico e questi, toccandolo col suo raggio gli diede una minuscola particella del suo chiarore. Al felice insetto erano cresciute ali ed una stelletta. Durante la presenza del Sole si teneva quieto, osservando e contemplando il gran Lume, ma appena esso disperve per andar a scaldare altri lidi, la lucciola usciva dal suo cespuglio e svolazzando feceva brillare il suo lumicino. « Che superbia! » dicevano gli altri insetti. Ma la luccioletta non ci badava, sapendo, che non era un sentimento basso ma la gioia pura, santa, che faceva muover allegramente le sue ali, ed il riflesso del Sole che accendeva il suo piccolo lume.

EDMONDO DE AMICIS

E IL SUO « CUORE »

(Ricordo di una vecchia maestra.)

1905.

La visita ed il soggiorno dell'illustre scrittore nel « Paradiso degl'Inglesi » come egli chiama la nostra Bordighera, mi evocò delle reminiscenze della mia vita pedagogica in relazione col libro « Cuore ».

Le presento come un piccolo omaggio, una modesta prova della grande ammirazione per il conoscitore del cuore umano in generale e quello della gioventù in particolare.

Anni fa io era istitutrice in una casa nobile in T. Una bella fanciulla, piena di intelligenza, affidata alle mie cure, era la mia alterezza. Ma questa gioia ebbe la sua ombra nel fratello studente, più vecchio di 10 anni, il quale col suo grande amore per la piccola sorella, o piuttosto per il modo di manifestarlo era il mio continuo tormento. Come un uccello rapace egli soleva precipitarsi sulla bimba; talvolta alzandola corse con lei via attraverso il prato, dentro l'erba bagnata dalla rugiada, incontro al treno che arrivava; un, altra volta la mise su in cima di una stufa di maiolica, la quale cominciava a cedere sotto il peso; un giorno la nascose in un armadio pieno di vestimenti

d'inverno con del pepe, della canfora e della polvere insetticida. Avendo chiuso a chiave e ridendo del nostro chiamare e cercare avrebbe presto lasciato soffocare la fanciulla.

Ora questo campione venne un dí a casa dicendomi: « Non mi sento bene, mi giuri però di non dirlo a nessuno, mi farebbero stare a letto ». Io non giurai, nè dissi, ma il male si tradì da sè. Il medico annunziò la scarlattina. Una fuga precipitosa della piccola con me ne seguì. Ci fu preparato un esilio, per 40 giorni all'altra parte della casa. I genitori, rimasti coll'ammalato, non vedevano la figliuolina che attraverso i vetri di una porta, era tutto; il resto aspettava a me.

Studiare, passeggiare, divertire, giuocare senza posa, per 40 giorni! Ed ecco il « Cuore » del De Amicis venire nel mio aiuto. Il padre della Elena ci comprava e mandava dei libri nuovi e fra questi fu portato un giorno il libro celebre. Io mi misi a leggere forte mentre la piccola, nell' ora della ricreazione, giuocava colle pietre di costruzione e ne faceva ora una chiesa, ora un castello. Quest'ultimo appena cominciato, rimase senza tetto, poichè le storie dei ragazzi piacquero alla bimba. Abituata al fratello ed in mancanza di questo si cercò degli amici fra i ragazzi dal De Amicis. Presto li conosceva tutti colle loro buone qualità e coi loro difetti. Gli occhi le scintillavano al nome del Derossi, « quello che ha sempre il primo premio », si turbava udendo del povero gobbino Nelli, rideva del « muratorino, e del suo muso di lepre », ebbe un sorriso di compassione quando il vanitoso « Votini » si levava i peluzzi dai panni. Ma Garrone, « il più grande e il più buono » era il suo prediletto, il suo cavaliere, una specie di Lohengrin in miniatura. Promettendo di leggere del Garrone, io otteneva docilità, diligenza, buon umore. I giorni, prima senza fine, passavano

presto dacchè il caro Cuore entrò in casa. E quando la quarantena fu finita, la piccola prigioniera ritornò gaia e direi coll'intelligenza sviluppata nei suoi appartamenti. Il fratello, felice di riavere il giocattolo rimase di pietra quando alla prima occasione, la colomba tremante di altre volte gli si mise incontro e con la mano minaciatolo esclamò : « Oh, se ci fosse Garrone, tu vedresti, caro mio : è permesso tormentar il debole ? »

Molti anni sono passati da quel tempo; la bimba è adesso una giovane istruitissima, il suo tormentatore un « signore ». Ma i loro cuori sono buoni come nella fanciullezza. Ed io, in ricordo di quella istruzione con esempi dei fanciulli del De Amicis, propago la fama del suo libro, portandolo un anno in Inghilterra, un'altra volta in Francia, regalandolo come memoria, raccomandandolo come libro di lettura agli estranieri, e tutti ne rimangono entusiasti, com'è facile ad immaginare.

Rosa Junck.

INTERNACIAĴOJ

KOLEKTO DE ARTIKOLOJ VERKITAJ POR ĴURNALOJ

« ESPERANTO »

1898.

« Sub la sankta signo de l'Espero. »

Da alcuni mesi s'incontra nei nostri giornali nome di « *Esperanto* » lo si vede nelle vetrine della libreria, sui frontispizii dei libri, lo si sente pronunziare alla posta durante la distribuzione dei giornali e delle lettere colle buste verdi adornate della stella — Espero.

Che cosa mai significa questo nome?

Ebbene, eccovi la risposta:

Significa un progresso, uno scalino di più sulla scala dell'invenzione, del pensiero, della perfezione, della comodità, in una parola:

UNA LINGUA INTERNAZIONALE

Sorridendo l'ascoltano o leggono alcuni, dicendo: Una nuova lingua? non ce n'è abbastanza delle vecchie, che non sappiamo neppure tutte?

Precisamente per questo! Non sapendo parlare o tener corrispondenza cogl' Inglesi, Tedeschi, Russi, ecc. e non essendo capaci o non avendo tempo e l'occasione di studiare *tutte* le lingue, impariamo *una* lingua semplice, facile per tutti; formata dagli elementi neo-latini, dunque facilissima per gl' Italiani,

Francesi, Inglesi. Non è detto, che debba *esistere* soltanto una lingua; ma per la comodità specialmente della corrispondenza sarebbe e sarà un vantaggio immenso. Sicuro che ogni invenzione ha da combattere i pregiudizii. Anche i nostri vecchi, vedendo per la prima volta un treno arrivare nella loro città, si segnarono tremando di paura. — E oggi? Che cosa sarebbe il Commercio, che cosa questi paesi *senza* la ferrovia? E forse che hanno cessato le carrozze, i cavalli di esistere? Tutt'altro. Ma chi vuol fare un viaggio, non si metterà in carrozza e non adoperà cavalli, ma ringraziando il progresso, prende il *diretto.*

Così colla lingva nuova. Continueremo a studiare ed insegnare le lingue diverse, ma, chi voglia con facilità entrar in relazione con diverse nazioni, studi la lingua internazionale.

La semplicità della grammatica invita già allo studio. Fin ora fu la lingua italiana considerata come la più facile del mondo. Ora guardiamo un po' la grammatica italiana, o soltanto i verbi irregolari, questo spauracchio di tutti gli stranieri.

Pr. es. *volere.* Io *voglio,* tu *vuoi,* egli *vuole,* noi *vogliamo,* voi *volete,* coloro *vogliono.*

Bisogna imparare 6 persone, 6 parole.

Guardate l'Esperanto: *Verbi irregolari non vi esistono.*

Un verbo viene coniugato come l'altro, e per tutte le persone è lo stesso:
Voli (volere): mi *volas,* ci *volas,* (ĝi ŝi) li *volas,* ni *volas,* vi *volas,* ili *volas.*

Qui basta *una* parola per 6 persone.

Un'altra difficoltà nello studio delle lingue forma l'*articolo.* Chi abbia studiato il Tedesco, si ricorderà della disperazione, quando ai due generi della sua lingua ne doveva aggiungere un terzo, neutro. E tutte

quelle incertezze dove mettere *der*, *die*, *das*? E che spavento quando p. e. *il sole* italiano, diventò *la* sole tedesca *(die Sonne)* e viceversa *la* luna dei paesi caldi, diventò maschile nel freddo del Nord *(der Mond)*; lo stesso colle stelle, diventate maschi, compresa la cattiva cometa, la quale in tedesco è *un* cattivello *(der Komet)*. Non parlar della *donna*, che si traduce là con **das** *Weib*, la fanciulla **das** *Mädchen*.

Nell' Esperanto vi è *un articolo solo*. E l'accento tonico nelle diverse lingue? Bisogna vedere quanto studio, quanti esercizi esige questo da uno straniero. O l'accento occupa un posto fisso, poco comodo per le diverse nazioni, oppure non ha posto fisso e poi — guai! P. e. *crèdere*, *vedère*, città, vita, vene, venne, dove, dov'è ecc.

Nell'Esperanto vi è una regola fissa, senza eccezioni, accento invariabile — là non si sbaglia, non essendo l'accento un satellite che gira, ma une stella fissa.

Quest'ammirabile semplicità nel sistema della lingua nuova la fa accessibile anche alle classi poco dotte e si presta a loro per le relazioni internazionali. Nei nostri paesi, dove quasi tutti gli abitanti parlano un solo linguaggio, non se ne sente un gran bisogno; ma sortite (così parla il Segretario instancabile della Società Esperanta) sortite dall'Italia o dalla Francia o visitate qualche paese meno favorito del vostro.

Andate in Svizzera e vi troverete 4 lingue diverse; in Germania 5, nell'Austria 20 lingue. E la Turchia, Russia — ove si può udire in una città parlare in 12 diverse lingue. Più di due terzi dell'Europa sono abitati dai popoli, i quali sul proprio suolo soffrono sotto la diversità di lingue. Non sarebbe dunque un vantaggio di possedere un'idioma neutro che permette-

rebbe di comunicar fra loro, senza ricordar con ogni parola, che gli abitanti, come le loro lingue, sono rivali — se non nemici ?

Moltissimi scienziati come Bacon, Pascal, Descartes, Leibnitz, Locke, de Brosses, Condillac, Voltaire, Diderot e gli enciclopedisti Volney, Ampère, Burnouf, Grimm, Max Müller ecc. hanno trattato e discusso la questione della necessità di un idioma artificiale, internazionale. E dopo 25 anni di studii, del pensare, del simplificare, la lingua internazionale vide la luce. Sotto il pseudonimo del Dr. Esperanto, l'inventore D. Zamenhof — col suo zelantissimo propagatore, oratore e scrittore M. de Beaufront presentò una lingua si logica, si semplice per l'acquisto, che il celeberrimo linguista Max Müller ne dice : « Certamente debbo fra tutte le lingue artificiali dare il *primo Posto* all'Esperanto ».

Vi sono in tutti i paesi civilizzati, legioni di persone, che il commercio, l'industria, le finanze, l'amore per le collezioni ed il piacere di viaggiare, le scienze o le arti mettono in rapporto continuo cogli stranieri. Si può contare migliaia gli stabilimenti commerciali, le banche, le assicurazioni, le fabbriche di tutti i generi, le librerie ed i negozi di grandi città dove sono necessarie 3-4 lingue straniere. Ebbene! se i favoriti dalla sorte possono senza troppi inconvenienti sacrificare le loro forze per molti anni allo studio costoso di parecchie lingue, la classe meno agiata ci arriva solo con eccessivi sacrifizi pecuniari. Parliamo ora soltanto di questa classe. — Non sarebbe per essa un grande vantaggio di sostituire con una lingua sola tutte queste lingue per essi quasi inaccessibili per mancanza di mezzi ?

Liberi e zelanti, ricchi e inoccupati studieranno come prima 3-4 lingue; ma migliaia di giovani arri-

veranno più presto a guadagnarsi il pane trovando più facilmente l'impiego.

Il conte Tolstoi dice: I sacrifici, i quali farà ciascuno del mondo europeo, consacrando un po' di tempo allo studio di Esperanto sono cosi piccoli, ed i risultati, i quali ne possono derivare, cosi immensi, che bisogna fare questa prova.

PENSIERI SULL' ESPERANTO

« Sub la sankta signo de l'Espero »

1902.

In un vecchio libro francese lessi la seguente visione :

« Io intravidi e poco a poco vidi più chiaramente una città, di cui gli abitanti tutti s'amavano fra di loro. Oh queste semplici parole : Tutti s'amavano ! Dio d'amore vero, eterno ! Voi avete voluto farmi intravedere qualche cosa di quella città dove regnate Voi ! Durante 3 anni io vedevo, sentivo, portavo nel mio cuore, nel petto, nella intelligenza e nell'immaginazione, con tuta la forza della poesia, che Voi sapete donare, qualche cosa delle bellezze e della felicità di quest'ammirabile Patria. Ma questa città non era il Paradiso. Oh no, non ho veduto il Cielo ! Ho saltanto intraveduto *ciò che potrebbe essere sulla terra*.

Vidi le case, le strade, gli abitanti. Nessun mentititore, nessun traditore ; uno aiutava, difendava l'altro.

La menoma sofferenza, il più piccolo dolore attirava verso colui, che soffriva, tuta l'energia di tutti i cuori, come fratelli, come sorelle. »

Questa visione ora diventa realtà : non *una città*, ma il mondo intiero avrà degli abitanti che s'ameranno si avvicineranno per mezzo d'un Idioma Internazionale, s'aiuteranno nelle sofferenze, ed il mondo avrà la Pace !

IL SUCCESSO DELL'ESPERANTO

1905.

Boulogne-sur-Mer.

Mentre diverse intelligenze si occupano per inventare armi e altri mezzi distruttivi ve ne sono fortunatamente anche delle altre che spinte dall'amore del prossimo, cercano di avvicinare gli animi e i cuori degl'uomini e creare cosi per mezzo dell'amore, la pace.

Alla classe di queste ultime appartiene il Dott. Zamenhof, l'inventore, o piuttosto il creatore della lingua Internazionale *Esperanto*. Dalla sua fanciullezza soffriva, vedendo nella sua patria (la Polonia Russa) odiarsi le diverse nazioni — e cercando la causa di questo astio pensò che doveva essere la diversità di linguaggio.

Se tutta questa gente parlasse *la stessa* lingua, si comprenderebbero e si amerebbero. Dunque l'idea, l'impulso originale era : l'amore del prossimo.

Ma che lingua prendere ? Certo che nessuna nazione sacrificherebbe la propria, per adottare quella di una rivale. Oppure la lingua latina ? Ma in quella non si trovano nomi per le invenzioni moderne, per la vita tutta diversa da quella degli antichi Romani.

Solamente su un fondamento neutrale è possibile creare un idioma — era la sua convinzione. E per mezzo delle radici delle lingue conosciute, per non aggravar la memoria colle parole nuove, egli creò un idoma internazionale, si semplice e facile.

Che trionfo per il Dott. Zamenhof il Congresso degli Esperantisti dal 5 al 13 agosto a Boulogne-sur-Mer! Il suo sogno si manifestò non solo realizzabile, ma realizzato, poichè migliaia di persone, venute da tutte le parti del mondo, e che rappresentavano 38 diverse nazionalità, si andarono incontro come amici, come fratelli parlanti la stessa lingua Internazionale con grande facilità, trattarono questioni serie, si divertirono, presero parte nel teatro e nei concerti — sempre e tutto in *Esperanto*. E non solo gli scienziati avevano compreso il valore di questo legame, ma ogni classe vi era rappresentata: L'Accademia delle Scienze, il Municipio, la Camera di Commercio, l'Esercito, la Marina ecc.; e persino i cittadini, gli albergatori, gl'impiegati della posta — tutti avevano ben pensato d'imparare le lingua Internazionale — e tutti vi trovarono splendida ricompensa. La città di Boulogne-sur-Mer ha il merito di aver mostrato il valore di questo facile mezzo di comunicazione.

L'entusiasmo dopo prove così evidenti era al colmo *Vivu Zamenhof! Vivu l'Esperanto!* e bandiere, stelle, illuminazioni, ricevimento solenne nei 4 Porti Esperantisti: Boulogne-sur-Mer, Calais, Dover e Folkestone.

Non senza interesse è il fatto che il più grande apostolo dell' *Esperanto,* il Marchese de Beaufront, Presidente della Società francese, lavorò assiduamente per l'idioma Internazionale, anni fa, nella nostra Bordighera, passandovi l'inverno; un altro onore che al Congreso fu dal Dott. Zamenhof proclamata come corretta secondo i suoi principii la pronuncia della signora Rosa Junck, rappresentante l'Italia, cioè: le vocali latino-italiane come le più belle e più adatte e la declamazione di alcune poesie fu vivamente applaudita — specialmente *La Vojo* di Zamenhof e *Ĝis la*

revido di Clarence Bicknell; e dopo le belle feste tutti gridarono *Ĝis la revido* l'anno venturo probabilmente in Isvizzera.

Il Dott. Zamenhof fu nominato cavaliere della Legione d'Onore per omaggio della Francia alla sua invenzione.

ALVOKO

POR LA KALABRAJ SUFERANTOJ

Samideanoj !

Terura malfeliĉego trafis la Sudan Itallandon : la tertremo mortigis kaj detruis — kiom — oni ankoraŭ ne scias, ĉar la mortigitoj, la vunditoj kaj suferantoj estas sennombraj, la domaĝo nekalkulebla.

Nia glora Majstro, D-ro Zamenhof diris ĉe la neforgesebla Kongreso en Boulogne-sur-Mer ke ni ne kunvenis kiel Francoj aŭ Angloj kun Italoj ktp., sed nur kiel *homoj kun homoj*.

Al Via *homa* koro do, Esperantistoj, mi turnas min hodiaŭ, petante :

Kolektu kaj sendu helpon al *homoj* malfeliĉegaj, en la landon, kien nia kara lingvo ne multe ankoraŭ penetris, ĉar « forte staras muroj de miljaroj ». Vi dissaltigu ilin kaj enkonduku Esperanton kune kun agado de kompatemo !

Antaŭ nelonge itala jurnalo skribis : « Oni ne scias de *kia koloro* estas Esperantistoj nek en kian klason ilin meti. »

Ni montru do nian klason kaj koloron :

Hom'amantoj,

Sub la flago verda !

Sendu, gefratoj ; la mizero estas terura ! Kunigu eĉ malgrandetajn donacojn, ĉar multaj malgrandaj iĝos unu granda.

La nomoj de Grupoj aŭ personoj sendontaj estos publikataj en la jurnaloj Esperantistaj kaj ĉiunaciaj. Vi presigu kaj disdonu aŭ dissendu tiun ĉi petegon. Mi danke akceptos ĉion por niaj malfeliĉeguloj.

Rosa Junck.

Bordighera, Italujo, Liguria.

«ESPERANTO» PRO CALABRIA.

La sottoscrizione tra gli Esperantisti, iniziata dalla signora Rosa Iunck, Professoressa di Lingue a Bordighera, diede lire 300, L. 26.80 furono prestate dalla signora R. Junck, por fare la somma rotonda di L. 300, poichè alcuni hanno ancora promesso di mandare dei piccoli doni, la quale somma fu inviata per mezzo del vaglia postale N. 98 alla *Croce Rossa* in Monteleone Calabro per gli ammalati bisognosi.

La Sig. Junck ringrazia oltre gli oblatori pure i signori Redattori dei giornali:

Lingvo Internacia, Parigi — *L'Esperantiste*, Louviers — *Esperanto*, Dijon — *Cicèrone*, Boulogne-sur-Mer *Belga Sonorilo*, Bruselo — *Algeria Stelo*, Algeri — ed il *Corriere Ligure*, Bordighera; nonchè i signori Impiegati delle Poste pel gentile aiuto.

Le spese di tutta la corrispondenza (L. 45) sono a carico della signora Rosa Junck.

Lista degli oblatori.

Contessa Amicci di Vilares, Orléans — L. 20 Dott. Prof. H. Dor, Lyon 20 — Dott. Prof. Soulier, Lyon 20 — Dott. Fromageot, Beaume 10 — Dott. Bresson 5 — Dott. Saquet, Nantes 2 — Il Gruppo Esperantista, Algeri 10 — Hâvre 10 — Bourges 10 — Sans 4.35 — Charenton 8.35 — Vesoul 10.

Famiglia Scheerpeltz Well.-Meserisch, Moravia, L. 10 — Un Esperantista di Marsiglia 10 — Sig. X. Esperantista francese, Vosges 10 — Conte Gallois (francese) Riolunato 10 — Sig. Letenneur, Parigi 10 — Sig. M. Duchochois, Boulogne-sur-Mer 8 — Il giornale *Algeria Stelo* 5 — Signora Caroline Wieslander, Engelholm, Svezia, 10 — Prof. Ch. Lambert, Dijon, 5 — Sig. Bézingé, Constantine (Algeri), 5 — Signorine Voride, Parigi. 5 — Sig. Montrosier, Orléans, 5 — Sig. Péloille, Parigi, 3.50 — I suoi bambini, 2 — Sig. March Pitt, 3 — Sig. Foussat, 3 — Sig. Kuyda, Varsavia, 1 rublo, 2,60 — Sig. Finez, Dover, 2 scellini = 2,50 — Signori Roux, 5, Aubert, 5, Moinard, 5 — Due sorelle di Beaune, 1,50 — Signorine Mendel, Parigi, 1 — Sig. Louis Boulanger, 1 — A. Narat, Auxonne, 2 — Ericaum, Parigi, 1.05 — Witthe, Gotha, Germania, 1 — H. N., Toulouse, 0,45 — Sigg. Gérard, Parigi, 0.50 — I. Busuttil, Malta, 5 — Diversi, 3,40 — *Totale* L. 273,20.

Mandarono ancora:

Sgr Codorniu, Murcia (Spagna), L.	5. —
« J. G. Rowe, Nottingham (Inghigterra),	5. —
» Fricot, Nancy	5. —
» Nieger, Nancy	5. —
» Maresquelle, Nancy,	5. —
» Coox, Duffel Belga Sonorilo),	5. —
» R. Pastor Honinks el la Plante (Namur),	5. —
» Nekonatulo	8. —
Totale L.	316. 20

* 300 Lire alla Croce Rossa per la Calabria. 16 Lire per i paesi Vesuviani.

IL PAESE DELLE PALME

BORDIGHERA.

Que dirai-je de cette perle du collier de la Méditerrannée, de cette émeraude dans la corniche d'un Paradis terrestre, de la turquoise de la Côte d'Azur! Bordighera! Il faudrait être poète ou peintre et savoir faire une superbe description de la nature comme le fit Ruffini, auteur du « Docteur Antonio » ou dire avec lui « qu'à peine y réussirait le pinceau d'un Stanfield ou d'Azeglio pour reproduire cette atmosphère transparente, ces douces nuances et les gradations de couleurs de ces montagnes ondulantes ».

La mer immense d'un bleu foncé où se mire le « pur ciel d'Italie » et où miroite le soleil, ce cher don de la Création, qui attire des milliers de malades, de faibles, malheureux et tristes dans son cercle, pour les rendre et les renvoyer rétablis, réconfortés, rajeunis, ranimés et avec une nouvelle vie dans l'âme et dans le cœur. Ils s'en vont au printemps, nos aimables hôtes, pour retourner en automne, amenant des amis, des parents ; et chaque année cette ville ravissante, dont la beauté principale consiste dans la qualité d'être en même temps ville et campagne — prend une plus grande extension.

Des villas magnifiques « poussent » pour ainsi dire, de terre ; les collines deviennent de plus en plus pittoresques, le nombre des Hôtels augmente, et la gaîté s'accroit. L'exportation des fleurs est la seconde, sinon la première source du bien-être général et grâce à elle les jardins de la plaine et des collines portent des plantations magnifiques de roses de toutes nuances, d'œillets gigantesques qui, mêlés aux citronniers et orangers en fleur embaument l'air avec une profusion de parfums, de douceur et de délices.

Et les oliviers et les palmiers ? Que dire de ces plantes sacrées, poétiques qui donnent au paysage le caractère de l'Orient !

On croirait être en Egypte et souvent on rencontre presque des illustrations de scènes bibliques en pleine nature.

Oh les palmiers ! Comme on est bien en les regardant ! Le sentiment solennel de la paix se glisse dans le cœur et l'œil qui repose volontiers sur leurs cimes, se lève plein de reconnaissance vers le ciel azuré et sans nuages, où, dans une clarté unique, brille l'étoile de l'espoir, espoir dans une vie plus noble et sans fin !.

Bordighera

VORWÄRTS!

1898.

Mit grossem Vergnügen begrüssen wir die immer sich steigernde Anzahl deutscher Besucher in Bordighera. Es unterliegt keinem Zweifel — mit stolzem Bewusstsein können wir so sprechen — dass unsere deutschen Gäste in ihren Erwartungen nicht getäuscht, sondern selbe weit übertroffen finden werden. Alles scheint sich hier vereinigt zu haben, um den Aufenthalt zu einem unvergesslichen zu machen.

Die herrlichste Lage, Naturschönheiten aller Arten, ausgezeichnete See- und Bergluft, ländliche Einfachheit gepaart mit der feinsten Eleganz.

Jeder kann seinem Geschmacke nach wählen. Der Maler findet die entzückenste Fernsicht auf Meer und Haine, die orginellsten Fischertypen ; der Sonnenauf- und Untergang mit den wunderbarsten Tinten wird ihm einen nicht zu erschöpfenden Studienstoff bieten. Der Poet mag zu den Palmen des « Trompeter »-Dichters eilen ; die Schwächlichen zur See, die Kraftmenschen auf Berge, die Cyclisten in Thäler, die Schwärmer in Oliven-Haine, die Gelehrten ins Museum und Bibliothek. Und das Hauptinteresse der Deutschen bleibt für unsere Palmen und deren ritterlichen Helden, ich meine unsern, erst kürzlich wieder bei der Hamburger Ausstellung durch den grossen

kaiserlichen Preis so hoch geehrten Ludwig Winter. Er ist es, der Bordighera's Palmenruhm in deutsche Gauen dringen lässt und bei seinen für Naturschönheiten schwärmenden Landsleuten die Lust nach dem Süden und seiner Flora anfacht. Vorwärts denn, Ihr deutschen Herren! Kommt recht zahlreich und Ihr werdet auch vorfinden, was Euch doch so ferne von der Heimat überraschen muss: Deutsche Grüsse auf welschem Boden.

Grüss Euch Gott!

« HEIL ELISEN »

(I. M. DER KAISERIN ELISABETH VON OESTERREICH)

1898.

Dich, Herrscherin meiner entfernten Heimat
Auf gastlichem Boden begrüsset mein Sang !
Schlicht, einfach, doch minder nicht herzlich und
innig
Zu Dir er dringe als heimischer Klang.
Gegrüsset de edlen, standhaften Frauen,
Du vornehmes, hoh es, ideal' Bild !
Im Glücke bescheiden, in Leiden ergeben,
Glänzend und strahlend, doch wohltätig mild.
Dass Pracht und Macht fliehen hast Du auch
erfahren
Umsonst erträumt man des Glückssterns Treu ;
Ein ungetrübt Dasein — wer kann sich des'
rühmen ?
Die « Alte Geschichte », die « ewig doch neu ».
Bei murmelnden Wellen des sonnigen Landes
Bei rauschenden Palmen erheitre den Blick ;
Wer diese lässt grünen, Wer Meere erschaffen,
Der lenket auch gütig unser Geschick.
Zu Ihm wollen wir flehen, geliebteste Fürstin,
Dass Friede und Ruhe Dir werde zu Theil,
Nicht Dornen — nur *Rosen* mag Er Dir senden :
« O Herrscher der Herrscher : Elisen Heil' ! »

Bordighera, im Januar 1898.

In tiefster Demuth

Rosa Junck

MIRAMAR UND RIVIERA

1898.

Kennest Du, kennst Du das Schloss
An blauer Adria Strand?
Ein Dichter — Fürst
Es schuf mit kund'ger Hand.
Dort wo kahl Gestein und Klipp
Einst schaut das Aug mit Weh,
Ein Zauberbild nun prangt,
Sich spiegelt in blauer See.
« Miramar » — Kennst Du es wohl?
Dahin, dahin möcht ich mit Dir,
O meine Herrscherin, ziehen,
Dahin, ach dahin!
Kennest Du, kennst Du das Schiff,
Das, einem Schwane gleich,
So schneeig und hehr,
Durchkreuzt des Neptuns Reich?
Auf stolzem Nacken teure Last,
Des Meeres liebliche Fee,
Zu Hellas Inseln eilts,
Bald sucht's Liguriens See.
« Miramar » — Kennst Du es wohl?
Darin, darin möcht' ich mit Dir,
O meine Herrscherin fliehen,
Darin, ach darin!
Kennest Du, kennst Du das Land
Ganz Sonn'schein, Blüth und Duft?
Der Palmen Heim
In balsamgleicher Luft.

Gekrönter Häupter Ziel und Rast,
Des Märchentraumes Höh,
Der Riviera herrlich Band
Geschlungen um den See.
« Riviera » — Kennst Du sie wohl?
Dahier, dahier nun darf ich Dich,
O meine Herrscherin preisen,
Dahier — ja dahier!

THE HANDEL FESTIVAL

(LA FESTA DI HÄNDEL)

1897, a Londra.

Una sorpresa cosi straordinaria, un impressione talmente gigantesca ebbi ieri, che mi pare impossibile di tenerla per me e non ne far parte a coloro che mi vogliono bene giacchè un proverbio tedesco dice: *Geteilte Freude ist doppelte Freude* (il piacere diviso è doppio piacere).

Io assistetti nel *Crystal Palace* ad una festa grandiosa, splendida, e questa festa in un paese straniero fu data in onore dell'immortale genio di Handel, del gran compositore tedesco.

L'impressione avutane non è da descrivere. Per farsi un'idea soltanto di una rappresentazione simile, bisogna sapere qualcosa attorno il Palazzo di Cristallo.

Questo vasto edifizio, distante 7 miglia da Londra, fu eretto per le esposizioni, per i concerti, ecc., e venne a costare 1,500,000 L. d. S. (3,750,000 franchi).

Fu aperto nel 1854.

I fondamenti coprono circa 200 acri (circa 28,000 piedi quadrati).

La lunghezza dell'orchestra è di 216 piedi quadrati, ai lati 60 p. q. di altezza, in mezzo 100 p. q. alto; dal fondo al davanti 100 p. q.

Entrando sentimmo come un uragano, come il rumorio del mare burrascoso, qualcosa che non potei nè capire nè indovinare. Poi scorsi un anfiteatro pieno di teste e testoline ed in alto quella sorgente donde uscivano i tuoni sconosciuti — un organo gigantesco, coll'iscrizione :

1685 — HANDEL — 1759.

Allora capii. Era il posto degli artisii, orchestra e cantanti in numero di 3,500 persone, e gli strumenti si accordavano.

Da questa moltitudine di artisti, artisti nel vero senso della parola, sentire le melodie amate del Händel! Infatti, il grandioso della festa non consisteva soltanto nel numero considerevole dell'uditorio — secondo i giornali vi erano presenti 18,067 persone — nè nei prezzi esagerati — un posto nelle prime file fu pagato 2 guinee (52 franchi), i secondi posti 1 guinea (26 franchi), ma nell'esecuzione, la quale, secondo la critica, non ebbe mai ancora l'uguale.

Ogni 3 anni c'è un *Handel Festival,* una serie di 3 concerti, unicamente per la musica di Händel. Per quest'anno fu scelto: *Messia, Iraele in Egitto* e *Selection,* una scelta di pezzi favoriti delle composizioni sacre e profane, di 19 opere di Händel, composte dal principio fino nella metà del 180 secolo. Questi pezzi rappresentano tutta la vita del gran compositore e mostrano il suo genio nelle diverse capacità: come cortigiano, come uomo dai profondi principii religiosi, come patriota, come un esperto uomo d'affari e provveditore per le circostanze e le occasioni, e come poeta.

Ogni lato del suo genio creatore fu rappresentato e come! dagli specialisti in questo genere : Mma Nordica e Mma Albani (tutte due Americane), Miss Ella

Russel, Miss Clara Butt, Mr. Lloyd, Mr. Tantley, Mr. Black, ecc.

Il concerto fu aperto coll'inno: *God save the Queen* (Dio salvi la Regina), ascoltato dal pubblico in piedi: l'inno terminò col triplice: Hurrah! Poi seguirono le arie di *Athalia, Risurrezione,* i cori giganteschi di *Saulo, Deborah,* ed era sorprendente a vedere questo reggimento intiero seguire con tanta precisione la verga magica del famoso maestro August Manns (Austriaco) incaricato di comandare questo esercito magnifico, questa orchestra unica. Maestro Manns vi sta dacchè fu aperto il Palazzo di Cristallo come Direttore dei concerti.

Più di 4 ore durò questa rappresentazione, dalle 2-4 pom. la prima parte, poi un riposo di 30 minuti per il *Tea*, e di nuovo sino alle 6,30 pom., ed io sarei rimasta volentieri ancora delle ore intiere.

Mi allontanai in silenzio, riflettendo sopra il genio del paese lontano e sopra l'entusiasmo di questo pubblico di conoscitori, sopra l'esecuzione perfetta, priva d'ogni egoismo; sopra l'ordine in tuta questa folla enorme, che venne e se ne andò in silenzio, senza confusione, senza disgrazie, senza chiasso e gesticolazione e ne tirai una buona parte di morale per me e per tutti che mi faranno l'onore di cercare il mio insegnamento.

AN ANSWER TO RIDDLE N° 2

(WE HAVE RECEIVED THE FOLLOWING INTERESING SOLUTION TO ONE OF OUR LAST WELLS « RIDDLES »

Journal de Bordighera, avril 1906.

I.

Dear Sir,

I am much interested in studying the languages and customs of foreign countries, and may perhaps be able sometimes to help you in finding explanations to your « Riddles », and shall be very happy to do so if you will allow me.

Every habit or custom contains some moral or symbolic significance, often unknown to the people who use it, and the following may be of interest regarding the « Rottura della Pignatta » described in your last.

The Italian *pignatta*, French *pot-au-feu*, German *Fleischtopf* mean not only the *pot*, but wealth, joy, and happyness of a *home*, *foyer*, *focolare*, *Herd*. We find it as long ago as in the days of the Old Testament when the Hebrews were longing and languishing

for the *pignatta* left in Egypt (« the flesh-pots of Egypt »). In modern days we read of kind kings, who wish that their subjects, even the working-people, may have, at least once a week, a fowl in their pignatta. But the « pignatta » has the greatest symbolic significance in religion, and especially at this time of year. After a happy Christmastide we remember the suffering of our Lord, and it is our duty to follow in His footsteps. To imitate worthily the forty-days' fast (our Lent), we begin by saying : *Carne Vale!* (fare-well to meat!) as, in fact, the early Christians did, and the Orthodox Greeks still do, excluding all meat from their « menu » for 40 days. With Lent, therefore, the « Pignatta » becomes useless, and as with Easter we have to feast « not with the old leaven », it can be brooken too. The interpretation of the custom you mention when ashes and doves are enclosed in the pignatta to be broken may be given as follows: —

« We will finish now the time of pleasure, and repent, and see in the ashes the frailty of all things, and of ourselves; we will wash our stains and become pure like doves ».

In some parts of Austria there is a very nice custom. Before Easter every house receives a coat of fresh white chalk, both inside and out, every piece of furniture is taken out, polished, washed, or changed; while the kitchen is provided with new pignatta and saucepans. On Easter morning the people carry baskets with red eggs, roast pigeons, and lamb, salt, Easter bread *(Pinza)*, and white wine into the Church, where it receives a blessing; then, after having had the Holy Communion, the members of the family members unite in their fresh (new) house, break their fast with the holy dishes, dividing even with their animals, toshow that they will be kind to men and beasts.

Thus these ceremonies signify the Resurrection in Heaven and on Earth, in the soul and body, in the nature and in the heart; after Ashes — Easter; after the breaking of our body, the flying up of our soul. Indeed, considered in this way there is more than the finale of merrymaking, — there is a deep moral hidden within.

I wish you, dear Sir, and your readers a new unbroken « pignatta » for Easter.

Yours sincerely,

Rosa Junck.

Journal de Bordighera.

II

Dear Sir,

I thank you very much for the compliment paid to my explanation of the *Rottura della Pignatta* in your last number. As regards the « Quaranta » (forty) (name of a mountain) in Italy mentioned by your — « Who were they ? » you ask; and nobody can tell you for a certainty who the were. We ask History legends and our intelligence; in this way I found three answers. The first is a legend:

In the year 320 A. D. there were 40 Christian soldiers in Sebaste, Armenia. Their general, Lysias, did his best in promises, and his worst in menaces to oblige them to worship heathen gods, but they always replied: « They are nothing but stone or metal, your gods; there is only one true God — the God of

Christians, — our God! » After this they were tortured and tormented, but in vain; they were stripped and led to a frozen pond, and forced to stay there the whole night. They suffered, but sang and praised God, saying: « We are 40! what a glorious number, honoured by our Lord's 40 days fasting, and by the Prophet Elias' 40 days prayer ». During the night their guard saw 39 luminous crowns above the heads of the soldiers — for one who could not support the suffering, had given in and entered the warm bath prepared for those who would change their faith; he died immediately and lost the crown of martyrdom. The guard who saw this, became a Christian, took his place on the pond and died with the others, and the crown was brought to him by an angel. The number of these faithful martyrs was very often given as names to places and mountains, and in consequence of wars and persecution many people left that country, and it is possible that a pious hermit brought the name to this part of the world.

A second explanation would be: In the year 1537 A. D. the city of Milan was in a sad condition; after having lost 140,000 inhabitants through pestilence it was in revolution, with fighting within and without its walls, and menaced on all sides. Henry the Dauphin, son of Francis I of France was with a mighty army outside demanding the keys of the city.

A Capuchin, who was about to preach in the Cathedral, proposed to the people that they should make special prayers before the Holy Sacrament for 40 hours, in order to be saved from the imminent peril. A procession led by the Cardinal and Priests passed from church to church, repeating the prayers for 40 hours. The two enemies, Charles V. and François I. were moved to pity, and abandoned the siege. This

was considered a miracle and since this time the « quaranta ore » have been done in all churches in time of public calamity.

The third and most credible is this: During the Crusades returning ships had many sick on board; it is a historic fact that here in this neighbourhood many little hospitals were made in the open air, and the name of « Ospedaletti » given to their site. We have reason to believe that at the « Scoglio of Quaranta » was made a *Quarantaine* for those from suspected ships, where in the good air of mountain and sea the Crusaders recovered then, as so many to do this day in our beautiful climate.

I hope dear Sir, that in this three explanations, everybody will find *one* to his taste and satisfaction, which will be my reward for research, and encouragement for another time.

Yours faithfully,

Rosa Junk.

LES OISEAUX ET LEUR CULTE

L'homme, le maitre absolu de toute la création, ne pouvant détacher sa partie matérielle de cette basse terre a toujours cherché à se lever vers l'inconnu, vers le sublime par sa force intellectuelle — avec son esprit. Et voilà pourquoi il associe volontiers ses pensées légères et agiles comme les oiseaux à ces navigateurs ailés, pour parcourir avec eux les sphères pures de la pensée. Aussi les oiseaux furent-ils toujours l'objet d'un culte spécial; non seulement dans les temps proches des nôtres, mais encore dans l'antiquité on leur rendait hommage. — On trouve un charmant récit déjà dans le vieux Testament. Après le déluge Noé fit sortir de l'Arche un corbeau — celui-ci ne revint pas, parce que la terre était couverte de cadavres après la disparition des eaux. Puis Noé envoya une colombe à la découverte — celle-ci revint avec un rameau d'olivier dans son bec, et à la seconde volée elle ne vint plus. Quel tableau caractéristique fait avec ces deux oiseaux! Le péché, la mort, le corbeau noir d'un côté — de l'autre: les oliviers verts avec la colombe blanche, le pardon, l'innocence, la joie, la vie! — Du temps de Salomon nous trouvons dans le Cantique des Cantiques souvent l'expression de la tendresse dans le mot : colombe. — Le Nouveau Testament nous représente le Saint-Esprit aussi sous la forme d'une

colombe. — Notre Seigneur dans une de ses paraboles parle des oiseaux, qui ne sèment ni ne récoltent, mais dont la Providence a soin. Aussi dans la religion des Anciens, c'est-à-dire dans la Mythologie nous trouvons les oiseaux divinisés, sacrés, comme symboles et attributs des dieux païens. Les Oracles prophétisaient par le vol des oiseaux ou la vue de leurs intestins. Jupiter, le dieu des dieux, assis sur son trône, avait comme symbole de la force et majesté un aigle à ses pieds.

A Junon, ce prototype de la beauté vaine fut attribué un paon, oiseau au plumage éclatant ; Minerve, cette déesse amie des savants est caractérisée par un hibou, oiseau nocturne, symbole des veilles faites sur les livres — ou bien on lui donne quelquefois un coq, le chanteur des heures matinales — image encore de l'application des étudiants, ses protégés.

Les Mahométans maintiennent dans leurs Mosquées un grand nombre de colombes et ils ne mangent jamais de pigeons; leurs voisins, les Grecs, non plus. — Dans la poésie de Schiller « Die Kraniche des Ibycus » nous lisons l'assassinat d'Ibycus, le poète qui était pour se rendre aux jeux Olympiques ; assailli, atterré, mourant il vit passer un essaim de grues, et il les prit à témoins de sa mort violente. Les assassins, qui se rendirent aux jeux Olympiques, assistèrent à la scène touchante des Furies, qui dans les chœurs émouvantes disent leur intention de poursuivre les coupables avec les remords atroces. Dans le même moment on vit s'avancer et passer au-dessus des têtes des assistants une bande de grues. Le meurtrier, ému par les Furies, effrayé par l'apparition des oiseaux s'écria : « Voilà les grues d'Ibycus ! » Le peuple, entendant le nom de son cher poète assassiné conçut un soupçon ; le meurtrier découvert par les oiseaux, fut saisi. —

Dans la poésie slave existent un grand nombre de chansons et de poèmes mélancoliques sur les oiseaux. P. e. Une petite colombe blanche (le mot slave : « holubinka » exprime l'innocence, la candeur, la bonté, la douceur, en un mot -- tous les sentiments de tendresse) voltige avec anxiété comme si elle cherchait quelqu'un. En apercevant des oiseaux voyageurs elle leur demande des nouvelles d'un petit pigeon gris — et les messagers funestes lui racontent avoir vu en effet son époux chéri étendu sur le sol, blessé grièvement. L'empressement, la fougue vertigineuse de l'épouse fidèle sont rendus par le rythme : « Pádi lesem, pádi hájem, holubice bilá » etc. Sans nombre sont les poésies lyriques du peuple bohème (tchèque) où le roi des oiseaux chanteurs, le rossignol — slavik —, chante son amour à la reine des fleurs, la rose, — rüze. C'est toujours le poète qui sous la forme du rossignol fait entendre son chant plaintif ou ses roulades joyeuses. Chez les Allemands la cantatrice « Nachtigall » (le rossignol est en Allemagne une dame — *la* —) est très fêtée. Les hirondelles y sont aussi l'objet d'un culte tendre et superstitieux. On assure que la paix demeure dans les maisons, où les hirondelles ont bâti leurs nids. Il y a là une explication facile, quand on se demande la cause de la prospérité : Qui laisse les nids des hirondelles en paix, sans les détruire, est un homme de cœur, un homme pacifique ; s'il est sans cruauté à l'égard des animaux, il sera certainement indulgent envers les hommes et c'est pourquoi il a la paix chez lui. — Les hirondelles annoncent l'hiver par leur départ et à leur « rentrée » tout le monde se réjouit, c'est le printemps qui arrive avec elles. Les jeunes filles observent d'un cœur ému, palpitant, si la première fois elles verront une hirondelle *seule,* ou 2 *ensemble* — car 2 hirondelles = *noces,* 1 seule = *pas*

encore cette année. Chez les Allemands la cigogne a aussi une grande importance: (elle est là un monsieur, *der* Storch); c'est lui, cet oiseau à longues jambes, qui d'un pas majestueux s'avance, pour mettre dans les bras d'une jeune mère *un beau bébé*; et les enfants désirant une sœur ou un frère, sollicitent M. le Storch d'en apporter.

Richard Wagner a rendu immortel *le cygne* de la légende germanique de Lohengrin. Et dans son « Siegfried » c'est un petit oiseau qui conduit le héros auprès la demeure de la dormeuse Walkyrie.

L'écrivain danois Andersen a des fables et contes ravissants sur les oiseaux ; p. e. : « Le rossignol » est touchant et en même temps instructif. L'empereur ne savait pas, que dans son jardin existait un rossignol, qui chantait délicieusement ; tout le monde le savait, les pêcheurs, qui arrêtaient leur travail pour écouter les chants du rossignol, la petite fille de cuisine, qui avait « les larmes aux yeux » en écoutant. Et quand l'empereur malade était déjà saisi par la mort qui lui a enlevé sa couronne, son épée etc. et s'est assise sur sa poitrine — le rossignol fit arrêter la mort dans son œuvre de destruction; elle écouta le chant délicieux et pour chaque chanson elle rendit un des objets enlevés.

Une autre histoire très poétique et touchante du même auteur est : « Le laid petit canard. » Ce pauvre petit malheureux était en réalité un petit cygne, sorti d'un œuf porté par mépris dans une basse-cour de poules et de canards. Poursuivi, maltraité à cause de sa laideur, il eut des sentiments si nobles, des désirs si supérieurs qu'il devait en effet trouver insupportable et la vie et l'entourage. Il s'enfuit, passa par beaucoup de souffrances héroïquement supportées et en attendant d'être attaqué et peut-être tué par les cygnes,

les oiseaux qui lui inspirèrent l'admiration — il vit son mirage dans l'eau limpide — il était un beau cygne !

Si chaque oiseau, dont on a fait le symbole d'un dieu ou d'une nation devait exceller par une qualité spéciale — le peuple français aurait besoin d'un oiseau multiforme pour indiquer la variété merveilleuse de ses sentiments. Et voilà un pauvre petit être ailé, chanté par les poètes et couronné à l'unanimité ! C'est la sympathique alouette « oiseau des champs par excellence ». Il en faut lire la description donnée par Michelet. Selon lui l'alouette est la consolatrice du laboureur, elle l'encourage dans son travail pénible et le soutient en lui chantant « espérance ». Idée sublime ! Le laboureur dans son travail matériel, va-t-il s'abrutir, devenir méchant, envieux, las de fatigue ? Oh non ! le petit chanteur des hymnes nationaux, qui revient des régions inaccessibles aux hommes, apporte la douceur des cieux, une note prise aux anges — le chant d'espoir — et le verse dans le cœur du travailleur, l'ennoblit, le fait doux et patient. Cher petit oiseau ! fille du *jour* ! Car la nuit s'écarte en effet d'une existence consolée, encouragée ! C'est toi qui lui as apporté la lumière !

« Pauvrement vêtue » l'alouette enseigne que le luxe n'est point nécessaire à la gaieté, qu'un cœur humble, mais plein de sentiments nobles est souvent plus riche de chant et de tranquillité que les âmes efféminées ou dures des riches avares.

Elle souffre, pauvre petite mère alouette, en couvant. C'est « en hâte » et « en tremblant » qu'elle accomplit son devoir sacré — car elle, qui aime à se lever « comme une flèche » dans les cieux en chantant est condamnée à rester près de la terre, bien bas, exposée aux dangers, aux périls et aux persécutions de toute sorte pendant qu'elle chauffe ses petits œufs avec ses ailes mignonnes. Mais quand même elle s'ac-

quitte de ce devoir et à peine le péril passé, elle l'oublie facilement et s'abandonne de nouveau à sa gaieté habituelle. — Voilà le caractère gaulois ! Actif, plein de zèle dans l'accomplissement des devoirs, sociable et gai parmi le joyeux, bon, charitable, plein d'amour fraternel dans l'indigence où il partage son pain matériel, mais en même temps y répandant la lumière de l'intelligence, de l'éducation, qui apporte nécessairement l'espoir et la consolation.

Enfin, le petit oiseau protège le sommeil des faibles pendant les heures chaudes, en écartant et en chassant les insectes importuns.

Oh ! qu'il soit aussi donné aux peuples de chasser d'une main forte les insectes nuisibles de leurs pays ! Il y en a partout où le soleil brille — et plus il répand de chaleur et de clarté, plus il y a d'insectes et de reptiles qui viennent s'y chauffer. Pour la tranquillité des faibles, soyez prêts à les écarter quand ils s'approchent pour blesser ou pour tuer. La sécurité, par conséquent la liberté seront partout des emblêmes au vrai sens du mot. Alors les oiseaux chanteront joyeusement chacun son hymne national.

Rosa Junck.

LIGURIENS PALMEN-PRIVILEGIUM

(Aus dem Englischen)

Rosa Junck.

Die Dattelpalme wurde höchst wahrscheinlich von den Kreuzfahrern nach Ligurien gebracht; aber die regelmässige Kultur dieses Baumes in langen Zeitstufen reicht nur in das Ende des 16. Jahrhunderts zurück und verdankt ihr Entstehen einem Zufalle, der sich am 10 September 1586 in Rom zugetragen hat.

Die grosse Basilica, die St. Peterskirche war im Baue begriffen und Sixtus V. hatte dem Architekten Domenico Fontana den Befehl erteilt, den egyptischen Obelisk, der in Nero's Amphitheater, auf der Seite der jetzigen Sakristei aufgefunden worden war, der Fassade der Kirche gegenüber aufrichten zu lassen.

Diese Operation, die für die modernen Ingenieure eine ganz leichte sein würde, war zu jener Zeit mit den grössten Schwierigkeiten verbunden; ja, man sah sie als eine sehr wichtige und ernste an und sie wurde mit all dem Pomp begleitet, mit welchem das Papstthum alle seine grossen Funktionen umzugeben pflegte.

Sixtus V. hielt eine feierliche Messe, erteilte den Arbeitern seinen Segen — (es waren ihrer 800 nebst 40 Pferden) — und begab sich dann mit dem ganzen Gefolge zu dem grossen Balkon, um dem Verfahren beizuwohnen. Eine ungeheurere Menschenmenge, voll

Enthusiasmus für die Kunst, füllte den riesigen Platz, und lautlose Stille herrschte in der endlosen, erregten Versammlung, zufolge dem strengen Befehle, der jeden mit Todesstrafe bedrohte, wer nur einen Laut ausstossen würde.

Alles ging ganz gut bis zu dem Momente wo der enorme Granitblock auf dem Punkte war, seine höchste Position zu erreichen; aber in diesem kritischen Augenblicke begannen die Stricke unter der übermässigen Wucht nachzulassen.

Unverzüglich brach eine laute Stimme das Schweigen und der Todesstrafe zum Trotze drang es in die Luft: « Wasser auf die Stricke! » Dieser höchst wichtige Rath wurde sofort befolgt und die Sache glücklich durch die Krisis zu einem erfolgreichen Abschlusse gebracht.

Nach den gemachten Nachforschungen stellte es sich heraus, dass der Sprecher, ein gewisser Bresca, Kapitän eines Handelsschiffes aus San Remo gewesen.

Der Papst liess den braven Matrosen kommen und weit entfernt ihn zu strafen, schenkte ihm ein schönes Schwert und was viel wichtiger, das Privilegium: für den Vatikan zum Palmsonntag und zu Ostern Palmen zu liefern. Und diesem Privilegium verdanken wir unsere so wohl gepflegten Palmen und Bordighera eine reiche Erwerbsquelle.

LA FESTA NAZIONALE

a Parigi.

Uno degli studii più interessanti è quello di scrutare i costumi e le abitudini dei popoli stranieri, ed un campo larghissimo ne offrono le feste nazionali e popolari.

La tristezza non è sempre sincera, ma la gioia ci mostra l'uomo nel suo vero aspetto.

Dopo le feste grandiose della seria Capitale Britannica, dove ognuno dei tanti sudditi, che salutarono la Regina amatissima, serba dopo l'entusiasmo per la Sovrana ancor tanta calma per la sicurezza della propria persona e per evitare i pericoli, dove un'agglomerazione di carrozze si ferma come magnetizzata appena vede una guardia che alza la mano, ciò che significa; *Stopp!* – è in Francia la festa nazionale del 14 Luglio, importante abbastanza per esser veduta e studiata.

I giornali constatano che non sia oggi più quello che era una volta, nelle più alte sfere; ma non importa, il Popolo si diverte a Parigi, in questa capitale ridente, magnifica, basta vedere i balli nelle strade, per esser trascinati all'allegria. In ogni strada larga (e ve ne sono tante!) appena rizzate le baracche per l'orchestra, il ballo incomincia; qui saltano due donne assieme, là due uomini, qui una mamma con una crea-

turina sul braccio, ed il piccino ride; ecco una coppia fina di innamorati che ballano adagio adagio per potersi dire delle belle cose — e gli omnibus e le vetture passano fra mezzo lentamente, per non disturbare nè far male alla gente che si diverte.

E tutti ridono, si divertono e godono la vita; delle volte uno la perde ballando, perchè non cessa fin che non cade a terra — oppure un amante abbandonato uccide la sua infedele, ballando con essa — ma si balla senza pensare agli altri.

Ma non fu nella rivista popolare e nell'illuminazione stupenda dove io trovai uno studio tanto originale ed interessante ma nella rappresentazione gratuita del *Don Juan* di Mozart al *Grande Opera*. Per 1 ora pom. del 14 Luglio era avvisata, ed io feci, appena avutane notizia, per quattro giorni degli sforzi per procurarmi un biglietto, ad ogni costo volli aver il piacere dopo Händel e Mendelssohn à Londra, sentire Mozart à Parigi — ma invano! Il palco della signora Garnier, la quale mi invitò gentilmente per *Samson et Dalila*, era regalato a cinque fanciullette, un posto non c' è da comperate per una festa gratuita, bisogna *far la coda* cioè mettersi davanti il teatro dell'Opera in fila, fra le corde tese, e star li ore ed ore, ma non basta, ci vuole una notte e una mezza giornata, per essere lasciati entrare a cinquanta per volta, quando si aprono le porte dell'*Opera,* teatro stupendo, dove per una volta si può godere di stare in poltrona senza aver pagato 15 franchi, o aver un palco senza spendere 100 franchi. Malgrado l'entusiasmo dei maestri della scuola antica, malgrado che io conosca ogni nota di « *Don Juan* » scritto per gli abitanti di Praga — questo prezzo, di espor la testa al sole ardente per tante ore, mi parve troppo caro. Ci girai e rigirai senza speranza verso mezza ora dopo mezzo giorno,

quando un individuo nella prima fila, la quale stava per entrare, mi gridò : Un posto 3 franchi ! un altro 2 franchi !

Un momento dopo entrai nella terza fila delle poltrone di orchestra,

Mi fu raccontato, che per le rappresentazioni gratuite i poveri ci vanno a far *la queue*, cioè aspettare molte ore, per ceder il posto per qualche franco agli entusiasti. E grazie a questa sorgento di guadagno, ch'io vidi il *popolo* nell'*Opera* e provai un strano piacere di vedere i palchi dove due giorni prima mirai *les toileltes* delle dame più eleganti, pieni di macchiette, di teste da dipingere. Famiglie intiere, appena sedute, tirano fuori dei cestini le provigioni per pranzare nella poltrona di velluto, una volta nella vita, forse.

Un giovane campagnulo si sdraiò comodamente e si addormentò ; dopo ogni applauso apriva gli occhi, batteva le mani, e riprendeva il sonno. Uno da un palco chiamò un conoscente veduto dall'altra parte del l'Opera e così avanti.

Ma quale entusiasmo quando l'orchestra intuonò la *Marseillaise!* E bis ! bis ! e l'orchestra da capo. Sicuro che gli artisii non ebbero mai un pubblico più grato ; i battimani non venivano da un solo lato dove al solito *les claqueurs* prendono posto, ma questa volta erano le mani dei lavoranti, degli operai, le mani dure, che pagarono il piacere gratuito con dei colpi di mano da far diventar sordi. E quando dopo il ballo del *Don Juan* (messo in iscena magnificamente), il sipario s'alzò e sul palco scenico s'offri un gruppo fantasticamente bello atorno la statua della Francia, i genii della Pace colle palme della Libertà — e davanti un soldato francese colla bandiera tricolore incominciò la *Marseillaise*, allora tutti balzarono in piedi e si posero a cantare e a battere le mani.

Erano cinque ore in punto quando uscimmo — e veder quei visi contenti, quegli occhi ridenti — era un altro piacere.

Ed io sentii una calda gratitudine verso quei che hanno dato l'iniziativa a questo genere di divertimento, di godimento nobile per inalzare almeno qualche volta per anno la classe meno agiata e far per loro un giorno di festa intellettuale, che rimane per molto tempo come ricordo brillante. Un altro *Bravo!* agli artisti, la di cui gentilezza s'accordava colle insaziabili domande di *Bis;* in complesso una vera festa per tutti.

MÉMOIRES D'UNE INSTITUTRICE.

L'âme de l'homme est-elle à la naissance de celui-ci « tabula rasa » ou bien porte elle déjà avec elle les germes des sentiments, surtout du sentiment religieux ?

Cette question tant discutée qui a reçu des solutions affirmatives et négatives, mais qui n'en a jamais reçu de persuasives — m'a occupée aussi à mon tour pendant ma vie pédagogique — et voilà qu'une enfant me donne des preuves ravissantes d'un fonds riche de sentiments présents dans sa jeune âme.

C'était après avoir quitté mes grandes élèves, de jeunes demoiselles, qui venaient de se marier avec de jeunes officiers de marine, qu'on me recommanda à la noble famille du Marquis de C., qui cherchait une institutrice pour son enfant de prédilection, sa cadette, sa benjamine, son trésor. On m'invita à me présenter en me donnant rendez-vous dans une ville voisine pour m'épargner un long voyage, le château du Marquis l'C.. étant assez loin de ma demeure. A mon arrivée, Monsieur le Marquis me reçut avec toute la hauteur de ses deux cents ancêtres, ce qui m'aurait sans doute déconcertée si par chance Mme la Marquise, amenant sa cadette, ne fût entrée. La petite fille, qui me paraissait avoir huit ans, tandis qu'en réalité elle n'en avait que cinq, me frappa par sa beauté, sa tenue, ses

allures vraiment aristocratiques. C'était en miniature un de ces portraits de dames du Moyen-Age, sorti de son cadre et rajeuni. Ses cheveux d'un blond d'or tombaient jusqu'au bas de son manteau blanc, sa petite tête coiffée d'un chapeau à la Rembrandt, gris perle, garni de longues plumes blanches, donnaient à cette apparition d'enfant aristocratique un charme indescriptible. Ses grands yeux d'un bleu de ciel si pur exprimaient à son entrée un peu de curiosité mêlée à tant soit peu de crainte. Elle les fixa sur moi attentivement — et apercevant de l'admiration et de la bienveillance qui se lisaient dans mon regard, elle s'empressa de changer l'expression du sien, lequel devint doux et affectueux, et en même temps la petite beauté m'adressa un de ses plus beaux sourires. Son père, qui évidemment lisait sur le visage de sa petite favorite comme dans un livre ouvert — m'engagea sur le champ et me pria de venir aussitôt que possible pour commencer ma tâche auprès de sa fille.

Je fis donc vite mes préparatifs, et après un voyage délicieux le long d'une chaine de montagnes aux cimes blanches, j'arrivai à la station de C . ., où un cocher en grande tenue, au chapeau haute-de-forme, qui luisait comme s'il sortait des mains d'un chapelier, fournisseur de la cour, m'invita à monter dans le magnifique landau, qui m'attendait. Les chevaux superbes, fiers comme deux lions, m'emportèrent vers le château, situé sur une colline, pittoresque comme une peinture d'un des plus célèbres artistes. A la grille dorée d'un parc tout vert et touffu comme un bois, ma petite beauté s'élança en courant, vers moi, en criant : « Mein Fräulein ! » — Notre amitié devint plus solide et sincère ; elle m'aimait et me le prouvait à chaque instant ; et moi — je le lui rendais au centuple.

Et maintenant voici les preuves de ses sentiments

cachés dans sa jeune âme qui s'éveillèrent à l'occasion propice.

Un jour de printemps (où après plusieurs semaines de sécheresse l'herbe des collines était grillée) nous descendîmes, après avoir grimpé pendant tout l'après-midi. Ma petite, voyant encore quelque chose qui l'intéressait, car c'était une enfant de la nature — retourna sur la colline. Je la suivis ; malheureusement mon pied glissa sur l'herbe sèche et je fus précipitée dans le vide.

Après avoir repris mes sens je me trouvai dans ma chambre, sur le lit — (où je restai presque six semaines), le pied fortement disloqué. Et à mon chevet la petite Marquise, qui faisait agenouiller ses six poupées, pour les faire prier: « Mon Dieu, faites que bientôt ma chère demoiselle guérisse ! »

Un autre jour elle pria sa mère de lui bander aussi sa petite jambe, et après y avoir lié autour un foulard rouge, elle se mit près de moi, et toutes ses poupées devaient me tenir compagnie avec elle, sur le lit.

N'est-ce pas de la charité ce sentiment d'enfant?

Je guéris. Nous faisions nos promenades habituelles. Un jour, M. le curé nous rencontra et me demanda si la petite Marquise était bonne. J'affirmai, cependant en observant qu'elle était quelquefois fort colère. Le dimanche suivant, nous assistâmes au sermon du bon curé. Il parla de la tentation et soutint que les enfants aussi ont à subir des tentations, que Satan veut les faire méchants et colères, mais qu'on ne devait pas l'écouter, mais plutôt le renvoyer, en continuant à être bon.

Quelques jours après j'étais occupée en silence de mes lettres ; la mignonne jouait avec ses poupées. Tout d'un coup j'entends crier ; c'était la voix de la

« Marchesina » qui disait : Va-t-en, méchant que tu est, je ne veux point de toi ! » J'accourus et elle me raconta : « Le méchant Satan est de nouveau venu et a voulu me rendre colère, mais je l'ai renvoyé ? »

N'est-ce pas là de la résistance à la tentation ?

Une autre fois, me promenant dans les champs verdoyants, je vois la petite idéaliste me quitter, s'élancer vers une certaine place, où il y avait des fleurs les années précédentes. Elle étendit ses petits bras vers le ciel et s'écria d'une voix heureuse et en même temps solennelle : « Lieber Gott, ich danke Dir ! » (« Merci, bon Dieu ! »). En arrivant près d'elle, j'ai vu l'enfant agenouillée près d'une primevère — la première, qui eût poussée ce printemps-là.

Voilà de la gratitude euvers le Créateur.

Deux ans après, quand je dus quitter le château pour des raisons d'ordre privé, la petite Mary, à laquelle on avait caché mon intention, arriva à savoir quelque chose de mon départ à peine le dernier jour. Elle pleura amérement et la mère l'emmena pour la consoler. Quand elle revint plus tard auprès de moi, elle me dit : « Sais-tu que mon cœur me faisait mal, très mal, et j'ai dû y mettre ma médaille avec la Vierge pour me trouver mieux ! »

O beauté de l'innocence !

Quel philosophe voudrait être assez cruel, pour détruire la croyance dans un cœur d'enfant ? Les germes y étaient, ils poussent, ne les arrachez point !

Rosa Junck.

IL PICCOLO AMMALATO

(Il medico, col cappello in mano) :

— Signora, è qui un bambino ammalato?

La madre del piccolo malato :

— Sì, Dottoro, entri. È il mio ragazzino. Pensi che quel poverino, io non so perchè, da questa mattina ogni momento cade.

— Egli cade ?

— Sì, ogni momento.

— Per terra ?

— Per terra.

— È strano . . . Che età ha ?

— Quattro anni e mezzo.

— Anche se il diavolo ci fosse dentro immischiato, in questa età si stà in piedi. Ma come principiò la cosa?

— Io non ci capisco nulla. Ieri sera egli stava benone e correva come un leprotto per le camere. Questa mattina io vo, come al solito, ad alzarlo dal letto ; gli metto le calze, i pantaloncini e lo metto in piedi. Puffete ! — egli cade.

— Forse un falso passo.

— Aspetti ! — Io ci corro, lo metto in piedi — Taffete ! egli cade per la seconda volta. In una parola io le ripeto Dottore : da questa mattina, io non so come e perchè, egli cade ogni momento.

— È molto strano. Posse vedere il piccolo paziente?

— Certamente.

La mamma esce, poi riapperve col ragazzetto in braccio. Sulle guancie del piccolo si vede quel colore, che mostra salute straordinaria, eccellente. È vestito di pantaloncini e di un grembiule molto grande, quasi tutto unto di marmellata già secca. Il medico: — Che bel bambino i Lo metta giù, Signora!

La mamma obbedisce. Il piccolo cade.

Il medico: Ancora una volta, prego.

La stessa scena come prima. Il ragazzo cade.

— Il medico: Ancora!

Per la terza volta il piccino viene posto in piedi e subito di nuovo cade.

Il medico (impensierito):

— È inaudito!

Al piccolo ammalato, il quale è sorretto dalla mamma:

— Piccolo amico, dimmi un po' ti duole qualche cosa?

— Nossignore.

— Non hai mal di capo?

— Nossignore.

— Hai ben dormito la notte scorsa?

— Sissignore.

— Vorresti mangiar adesso la tua zuppetta?

— Sissignore.

— Benissimo — (colla voce competente, grave):

— Questo è — la paralisi!

La mamma: — Paralisi . . . Oh Signore!

Essa alza le braccia verso il cielo e il piccolo cade.

Il medico: — purtroppo — Signora. Piena paralisi delle estremità inferiori. Lei stessa vedrà subito che

muscoli del piccolo malato sono ora assolutamente insensibili.

Dicendo ciò, egli va verso il piccolo, si dispone per fare il suaccennato esperimento, e subito: oh! — oh! — oh!

(Poi scoppiando in una risata:)

— Oh santo Dio! Signora, che cosa mi racconta della sua paralisi?

(La mamma meravigliata):

— Ma — Dottore —

Il medico: — Ora capisco perchè non poteva stare in piedi. È che Lei gli aveva messo tutte e due le gambucce in *una sola* gamba del pantaloncino.

Dall' *Esperanto*

(*The Esperantist,* Londra)

UN JUGEMENT DE SALOMON.

(A Dijon).

Un brouillard épais, humide et froid s'étendait comme un voile gris sur la ville. Çà et là étincelaient vaguement des lumières, pétillant dans l'humidité sombre comme des yeux remplis de larmes.

Les promeneurs se hâtaient pour rejoindre leurs logis hospitaliers, on n'entendait rien dans l'obscurité.

Tout à coup des voix argentines frappent les oreilles du passant; des exclamations joyeuses de surprise, d'admiration, d'enthousiasme. — Une foule se pressait autour de deux grandes portes vitrées à travers lesquelles on apercevait une exposition de chefs d'œuvre dans l'art de la modiste, des chapeaux pour dames, qui semblaient faits par les doigts de fées. Un nombre extraordinaire de ces créations merveilleuses, illuminées par des flammes innombrables, remplissaient de joie les cœurs des assistantes. « Voyez, regardez le grand bleu (sous-entendu « chapeau ») avec des plumes d'autruche, oh, comme il est beau ! »

— Pas mal, mais il faut avoir *la tête* pour ce chapeau ! » —

« Oh maman, oh qu'il est gentil, là, là-bas, ce petit chapeau rouge, avec un oiseau vert au bec jaune ! » —

« Oui, ma mignonne ; veux-tu avoir ce petit capuchon en velours blanc avec des nœuds de rubans noirs et avec les petites roses ? »

Et la fillette dans sa petite voiture étend les petits bras vers la vitrine. Une magnifique toque en gros-grain vert avec des aigrettes droites et rigides comme la Tour Eiffel attire l'attention d'un couple de jeunes mariés. « Comme tu serais jolie, ma chérie, coiffée de ce chef d'œuvre transparent et surmonté de deux tourterelles, mais pardon — tu ne peux pas être plus jolie que tu n'es en ce moment ». — « Merci du compliment, Monsieur le flatteur. » — Et on s'approche, on recule, pour juger de près et à distance, on se presse, on se coudoie, on est en extase. — Un éclat de rire gamin résonne. Deux étudianis disent en s'échappant: « Il faudrait *être fou* pour mettre ces ménageries ambulantes sur sa tête ! » — Avaient-ils raison ?

UN PAIO DI MANICHE

Scherzo sopra il Canale « La Manche »

1898

I

O Manica, Manica sinistra! Come eri larga e smisurata quando la notte del 3 giugno a. c. traversavo le tue 74 miglia.

Il primo tuo saluto, il segnale della tua scelleratezza era una scossa del bastimento e la risposta le grida di spavento. Sotto il velo nero della notte buia, guarnito dalle catinelle della pioggia tu giocavi a palla con noi, povere vittime del tuo elemento traditore, su e giù ci gettavi, dalla sinistra alla destra e viceversa.

Chi stese le membra stanche sur un letto basso, ne fu gettato all'improvviso in terra e rimettendosi temette ogni momento di vedersi rotolare il suo vicino di sopra giù sulla propria testa.

Ed il numero delle figure tragi-comiche sul ponte aumentava colle scosse ripetute. « Mal di Mare! Aria fresca! Caffè nero! »

E risa e gemiti, barcolare e sdraiarsi, i visi bianchi, gialli, verdastri. Canta giovanetto burlone, canta

pure, fa il bravo — taffete! una nuova scossa e la tua canzone cessò; ora tocca a te, e ben ti sta! — E la benedetta Manica non finiva mai.

Il vento contrario frustava le sue onde, impediva la nave di far una corsa celere, questa dondolava come un'altalena; povera testa, povero stomaco! Un pietoso signore con barba nera, vestito elegantemente, dava segni di compassione e si offrì gentilmente di andare a cercare il piccolo bagaglio. Il *cavaliere* non si fece più vedere e del bagaglio prese per la sua fatica un'ombrella nuova con se, ed un portaombrelle.

All'arrivo la Dogana ci trattò con misericordia, da poveri infelici, per farci presto giungere in qualche cantuccio del vagone e appoggiar la testa che girava. Una signora ci guardò col punto interrogativo. « Sea-sickness » (mal di mare) fiatò uno. « You look so » (se lo vede) rispose questa. O Manica, Manica sinistra.

II.

O stupenda Manica rivoltata! (viaggio di ritorno nel Luglio.)

Blauer Himmel, Sonnenschein,
Alles freut sich, gross und klein.

Cielo azurro, mare-olio, sole brillante, brezza fresca, bastimento nuovo « La Manche » che faceva il suo *primo* viaggio, corsa veloce, aspetto di festa, passeggieri allegri, cucina eccellente.

Peccato! che corta Manica stavolta!

Manica sinistra, ti perdono; Manica destra, ti saluto!

RECETTE

POUR FAIRE UN PATÉ NOMMÉ :

« COURS DE VACANCES »

(Plaisanterie)

(Dijon).

Prenez une douzaine de jeunes messieurs de n'importe quelle nationalité ; bien mieux : plus leurs origines seront différentes, plus piquant deviendra votre Pâté. Ne craignez pas d'y mettre des Allemands, des Polonais, des Russes, des Tchèques, des Italiens. A quelques-uns posez sur le nez un pince-nez en or, mettez à d'autres un sourire dédaigneux ou ambitieux sur les lèvres, à un bonhomme enfin un peu de plomb sur les paupières. Introduisez-les dans une salle bien chauffée par le soleil, de sorte qu'il y ait 28 — 30° de chaleur. Fermez hermétiquement les fenêtres, pour ne pas y laisser pénétrer l'air. Il les faut laisser dans cette température pour deux motifs :

I. Les germes de leur intelligence doivent s'y développer comme les vers-à-soie, ou comme les poulets, qui ne sortent des œufs que dans l'air bien chaud.

II. C'est dans la sueur du front qu'on doit travailler pour expier ses péchés, surtout le péché commis par le manque absolu de sel attique — car —

choisir « l'œil de la France » pour séjour d'été — c'est aller passer l'hiver en Sibérie.

En attendant, choisissez une vingtaine de demoiselles et dames ; donnez la préférence aux Anglaises, mais en cas de nécessité ne méprisez pas non plus les Américaines, les Australiennes, ni les Tchèques ou les Italiennes. L'âge y joue le second rôle. Si vous en trouvez une qui ait passé la cinquantaine — tenez-la bien fort, car c'est elle qui sera votre réclame comme antiquité. — Or, conduisez les filles d'Eve dans la salle où se trouvent les fils d'Adam ; secouez le tout avec l'aide d'un maître-de-plaisir ; mettez-les pêle-mêle dans les bancs ; NB : n'oubliez pas de vous boucher avant cette opération les oreilles avec du coton, sans cela vous courrez à votre perte et vous risquez de ne plus savoir votre langue maternelle à votre retour. — Laissez tous ces ingrédients six semaines dans la dite salle et température ; puis, en les faisant sortir, vous aurez des vases de science — sans pareil — avec du Pâté dedans, supérieur à celui de canard ou d'oie. Envoyez chacun dans un autre coin du monde, après y avoir mis l'étiquette de votre fabrique — cela vous amènera d'autres clients, comme d'autres petits innocents — ès-lettres.

QUADRO NOTTURNO

(Scherzo).

1904.

« Lascia dormir »
Oh non destar!

L'astro del giorno, in forma di una palla infocata cadde nel mare azzurro, le campane gli suonarono « Buon viaggio », La luna argentea, la pallida regina della notte fece la sua apparizione e nella deliziosa luce rosea del cielo ancora ardente nell'Ovest, reggimenti di bimbi schiamazzano per le strade facendo « ginnastica ». Finalmente si ritirarono, perchè tirati dentro le case a viva forza.

Le imposte di ferro per proteggere le finestre e le porte dei magazzini furono abbassate una dopo l'altra con un fracasso infernale. Il tram fece la sua ultima corsa burrascosa, accompagnata da un campanello assordante. Le palle dei bigliardi stanche dagli urti scricchiolanti, rotolarono nelle reti per riposare fino all'indomani. Passarono gli ultimi carri pesanti dei contadini, che fanno tremar le case. Gli ultimi « abbonati » dei caffè *cercarono* la via verso la casa. Finalmente! E placidamente ci adormentiamo. Un sogno soave! Siamo in un teatro di opera, ove un eccellente tenore canta, ci *incanta*. E l'incanto continua; la voce vellutata soave, flessibile, leggera, dolce e penetrante canta, sale più in sù, più in sù — noi seguiamo, ci leviamo al volo, per seguire, poi — un tonfo - siamo

caduti — svegliati. La udiamo ancora, cogli occhi aperti, che continua a cantare « Vorrei morir ». « E fallo una buona volta » dice qualcuno, « ma lascia i cristiani dormire! » Un'altra ancora, poi « Manrico » manda dalla torre le sue note più acute. Suonano le *due* dopo mezzanotte. Ed ora un *Duo*. Un amico colla voce profonda grida all'innamorato il suo consiglio: « Lascia dormir » e questi colla voce di velluto: « Eh no » — ; l'altro: « Oh non destar » — ed il primo: « Voglio cantar » quando — oh! due ombre sbucano da due parti opposte, due mantelli neri si agitano. Oh cielo! saranno banditi? sarà il conte « Luna », rivale del povero « Manrico »? — Parlano: « Il suo nome? » Il tenore non ha più voce, la risposta non ci arriva. « Perchè cantano a quest'ora? » E Manrico — che tu sia benedetto — per non tradire il suo amore per la bella Leonora, risponde forte: « Abbiamo perduto (io tremo) « il treno » (meno male), dappertutto era chiuso, così noi passiamo il tempo cantando.

Intanto il *mantellato* vede uscire una fiamma dal gilè del tenore: « Permetta, che cosa ha? » domanda, sospettando una bomba. Mette una mano nella tasca sinistra e la ritira presto — è il cuore del « Trovatoro » in fiamma. « Vadano presto, a casa, ma — non cantar! » — No — « Lasciar dormir » — Si — « Non più destar » — No — (Tutti in coro: i due mantellati colla destra alzata per minaccia, i due amici la mano come per giuramento:) *Non più cantar!* Tableau! ?

Dalla torre suonano le tre. Il gallo canta.

Bordighera.

SANKTA AMPELJO

En ĉarmega anguleto Ligura, ĉe la blanka strato kondukanta de Sanremo al Bordighero, proksime al la blua maro spegulanta bluegan, sennuban ĉielon italan, staras malgranda preĝejeto, paca kaj trankvila, fermita dum preskaŭ la tuta jaro. Sed, en la unuaj tagoj de Majo ĝi revekiĝas el la dormo kaj ekvestiĝas por la festo — ne festo, sed festego de Sankta Ampeljo, Protektanto de la ĉarmega landeto, Helpanto kaj Amiko de la fiŝkaptistaro.

La sankta legendo rakontas pri dezertulo, homo pia, kiu distingadis sin en Egiptujo per sia laboro kaj silentamo, sed estante tro laŭdata kaj honorata li foriris, serĉante solecon. Alveninte post longa marveturado ĉe l'Apudmaraj Alpoj, kaj ekvidante tiujn altajn montĉenojn kun neĝblanka suprajo, mirinde kontrastanta kun valegoj, plenaj je oranĝujoj kaj citronarboj, kun montetoj kovritaj per olivarbaretoj, kies arĝentŝajna foliaro travidigas la bluecon lazuran de l' ĉielo kaj de l' maro, simile al antikva brodaĵo el templo orienta — cetere — kaj precipe — rimarkante la biblian sanktan kreskaĵon — la Palmon — kiu donas al tiu pejzaĝo karakteron de l' lando de Faraonoj, kaj kies branĉoj balanciĝantaj en dolĉa venteto ŝajnis saluti lin pri bonveno — li haltis, elektante tiun lokon

por sia restado. Eklogante en kaverno, farita per multcentjara akvojeto sub la ŝtonegoj ĉe l' marbordo, li tuj komencis labori farante el fero ĉiuspecajn utilajojn por siaj proksimuloj : la paŝtistoj kaj fiŝkaptistoj, la tiamaj loĝantoj de l' nuna imperia kaj reĝa loko vintra. Baldaŭ ĉhis la valoj lian gloron kiel helpanto de ĉiuj petantaj de li laboron aŭ konsilon. Iun tagon — daŭrigas la legendo — la maro furioze bruadis, la ondegoj ĵetadis kaj rompadis sin fulmotondrante sur la marbordon, la ŝtonegoj estis lavataj kaj minacataj per alte ŝprucantaj akvofaloj — Kiam — ho ve! ŝipo pasanta, entirata en tiun akvoturniĝon, danĝeris esti ĵetata ankaŭ ĝi kontraŭ la ŝtonegojn kaj disrompiĝi. La maristaro kriis pro teruro, sed rememoriĝante ke en tiuj kavoj loĝas pia solulo, ili vokis tutvoĉe : « Ampeljo — helpu Ampeljo! » La sankta ermito aperis, sed komprenante la grandan danĝeron por la kompatindaj marveturistoj, li ĵetis sin genuflekse teron, etendis la brakojn al la Ĉielo, kaj preĝis, laŭte petegante Dion ĉiopovan ke Li, — la sola ankro de l' kredantaro, — sendu la helpon al la mizeruloj pereantaj.

Lia preĝo savis la ŝipon — la ventego trankviliĝis, la maro fariĝis kvazaŭ lago kaj la maristoj de tiuj tempoj elektis lin ilia Patrono, post tiu miraklo. Lia gloro, ekkomencinta en la 5-a centjaro p. Kristo, pligrandiĝis kaj konservis sin post la morto de l' sankta ermito (kiu okazis la 5-an de Oktobro 428 p. Kristo). Tial nun, en la 20-a centjaro, la ŝip- kaj fiŝistaro festenas ankoraŭ, ĉiujare, la tagon 14-an de Majo (la festo estis fiksita je la tago post la reakiro de Sanktaj restajoj, forportitaj dum la Saracenaj tempoj). Oni festenas per preĝoj, kantoj, procesio sur la premontoro nomita « *Kapo* » suprestaranta la preĝejeton ĉe l' marbordo; dum tiu procesio, kondukata de l' pastraro, Episkopo, gemonaĥoj, blankvestaj junulinoj k. t. p. oni

portas en arĝenta ingo la sanktajn restajojn, per kiu oni benas la maron.

Vespere grandega lumigado, muziko — kaj — *danco*, ĉar italaj festenoj ĉiam finiĝas per dancado.

La Sanktulo montras ĉiujare sian dankemecon. Dum oni preparas honorojn al li, la fiŝkaptistoj eltiras siajn retojn multepezajn, ĉar plenigitajn per neordinare grandaj fiŝoj el la maro, benita per la Sanktaj Restajoj kaj per la povo de Sankta Ampeljo; tial ili pendigas korojn el arĝento pro ĉiu feliĉeco, resaniĝo aŭ prosperado en la preĝejeton, kiu estas konstruita sur loko, kie la solulo vivis kaj mortis. En la kaverno estas altareto el ŝtonoj, kaj granda ŝtono en alia truo, kie li mortis. La junulinoj forportas ĉe la festeno iom da tero de l'kaverno — eble kiel talismano; kaj edziĝante la fiŝkaptistoj promesas al Sankta Ampeljo, nomi la unuan filon « *Ampelin* » t. e. « Ampelĉjo », kaj ĉe la marbordo de Bordighero moviĝas nun Ampeljoj, estontaj fiŝkaptistoj kaj propagandistoj de l' gloro de Sankta Ampeljo.

Rosa Junck,

Bordighera.

WILLKOMMEN !

Ihr Herr'n vom Norden seid gegrüsst
Im sonn'gen Palmenlande !
Und wo auch Eure Wiege stand
Ob an der Themse Strande,
In Elb-Florenz, im Bayerland,
In Spree-Athenes Sande.
Willkommen Alle, Alle hier
Im duft'gen Rosenlande !

Packt Pelz und Deck' in Kampfer ein,
Die Sonne wärmt hier besser
Und wer inwendig heizen will
Auch da gibt's volle Fässer.
Doch aufgepasst ! nicht tief geguckt
In's Gläschen, sonst gibt's Wehe !
Der Rothe winkt, der Rothe blinkt
« Habt Acht » ich nochmals flehe !

Und wenn Ihr edlern Durst verspürt
Nach Büchern, Schrift und Wissen
Ein Musagetes hauset hier,
Der lässt Euch gar nichts missen.
Unsichtbar waltet er und stumm
Im tempelart'gen Museum ;
Ihm lieget stets zu Füssen
Was Kunst sich nennt und Wissen.

Auf Berg, in's Thal, zum Meeresstrand
Lenkt fleissig Eure Schritte,
Zu Scheffels Palmen eilet hin.
In Paradieses Mitte
Unmöglich kann es schöner sein
Als Ludwig Winter's Garten fein.
Nehmt Bleistift, Pinsel, Farben mit
Und auch die Leinwand, bitte !

Einst, wenn Ihr lasst das welsche Land
(Doch erst in April's Tagen)
Bringt Bilder und Ansichten mit
Den Freunden, die dann sagen :
Du « Kühle Blonde » — « Hofgebräu » (1)
Nicht kann ich länger bleiben treu;
Fort, fort aus Rauch und Sande
Zum Mittelländ'schen Strande !

Willkommen heut', Willkommen dann
In Göthes « Mignon » Lande !

(1) Deutsche Biere.

Al S-ro Clarence BICKNELL

tre humile

Rosa JUNCK.

(Bordighera), 1905.

Ekforflugis hirundetoj,
Lekanteto dormas nun ;
Ekblankiĝis montaj pintoj,
Eĉ paliĝis mem la sun'.

Ektremetis arbareto
Ĉe pasinta nord'aer,
Mezolanda maro bruas
Eĥon d'nevidebla sfer'.

Nia stelo ne paliĝas
Brile varma ĝia glor'
Esperanta arbo kreskas,
Gaje freŝa ĝia flor'.

En branĉaro kantas birdoj
Fidon, amon kaj esper',
Pri feliĉa temp' estonta
Kiam regnos nur la ver'.

Kantu, kantu pri floretoj
Esperanta sciencul',
Lekantetojn — Min ne forgesu —
Tio estas mia gratul'.

ĜIS LA REVIDO!

Verkis

CLARENCE BICKNELL.

De Sino Rosa Junck deklamita ĉe la Unua Esperantista Kongreso

en Boulogne-sur-Mer, 1905.

La oraj flamoj de la suno kuŝiĝanta
Al la krepusko cedas; tamen kantas fido
Malgraŭ la nokto pli antaŭen rapidanta:
Ĝis la revido!

Junulo, el la kara hejmo forironta,
Pro korespero forta, eĉ kun ĝoja rido
Ekkrias, rigardante trans la temp' estonta:
Ĝis la revido!

Kaj de l'patrin' sindona, kies viv' forkuras,
Dum ŝi « Adiaŭ » ĝemas al ploranta ido,
« Mortema eble estas morto » am'murmuras:
Ĝis la revido!

Kaj ni, amikoj karaj — baldaŭ ni disiros
Sed ne fremduloj plu post tiu ĉi kunsido,
Ĉar Esperanto nin kunligas; ni nur diros:
Ĝis la revido!

ESPOIR-REVOIR

(Interprétation libre « de Ĝis la revido !) »

A M. L. de Beaufront
pour hommage.

Le décor flamboyant du soleil qui se couche
A fait place à la nuit ; qu'importe ? un chant [d'espoir
Dans l'air enténébré jaillit de notre bouche :
« Bon soleil, au revoir ! »
Ce jeune homme qui part de la maison chérie
S'en va sous d'autres cieux : mais le cœur plein [d'espoir
Et les yeux vers les temps qui viendront, il s'écrie :
« Doux foyer, au revoir ! »
Cette mère agonise et c'est l'adieu suprême :
L'enfant pleure, mais elle a un soupir d'espoir !
« Peut-être que la mort est mortelle elle même !
« Mon enfant, au revoir ! »
Et nous, hier chaos de races discordantes,
Famille maintenant par la *langue d'espoir*,
Il faut nous disperser, mais nos âmes ardentes
Se disent : « Au revoir ! »

FRANCA LERNANTO.

ENHAVO

INTERNACIAĴOJ